

Naar den Vrede. — Wat de oorlog den menschen gekost heeft. — De ex-keizer en de kroonprins in ons land. — De terugtocht der Duitschers. — Onze demobilisatie. — De revolutie in Duitschland.

No. 21

(47)

20 Nov.
1918.

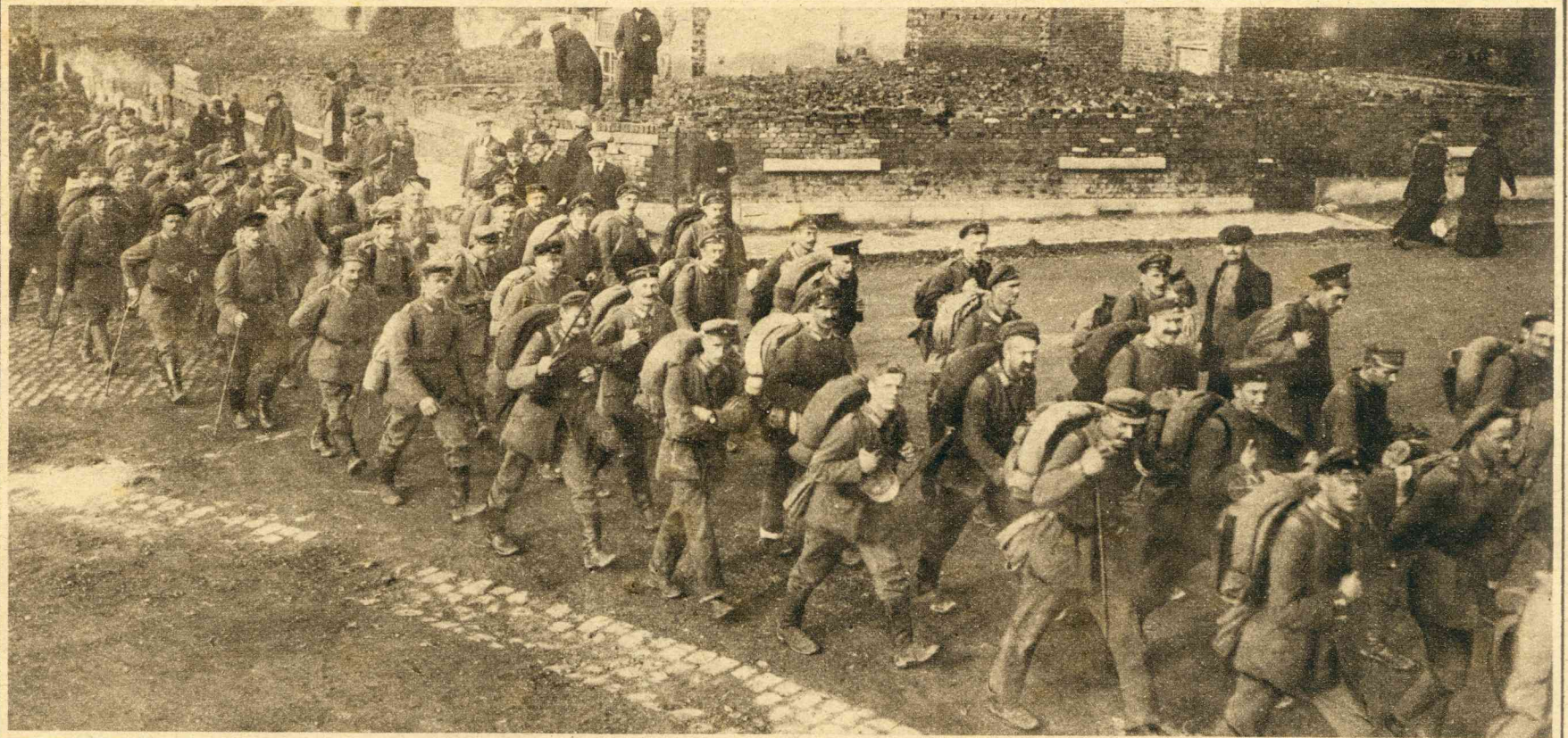
AFZONDER-
LIJKE
NUMMERS
15 CENT

Panorama

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

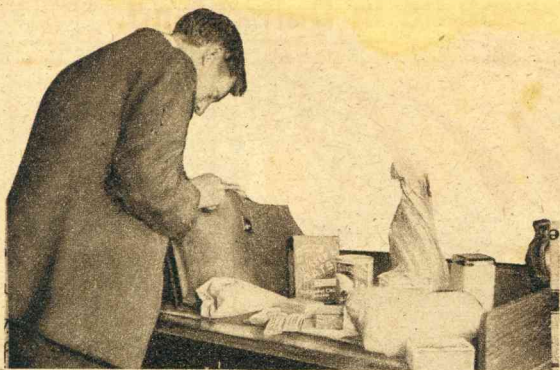
A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ LEIDEN

PRIJS
PER
KWARTAAL
f 1.90

DE TERUGTOCHT DER DUITSCHE LEGERS

De terugtocht der Duitschers uit België is een ware volksverhuizing. In onafgebroken rijen trekken de honderdduizenden mannen met paarden en oorlogstuig langs de wegen, op weg naar hun land. Dagen en nachten reeds duurt deze trek, en nog ziet men er geen eind van. — Onze foto's geven, boven: de Duitschers op den weg van Visé naar Moulant, beide plaatsen zeer bekend door den inval in België. Beneden: Een groep Duitschers, die in een versierden trein vanuit Visé naar de Heimat teruggaan. Het enthousiasme der mannen is groot, nu zij na alle ellende het huiselijk leven weer voor hen zien. (Zie ook de foto's op pag. 14).

Vader vult, vóór hij van kantoor naar huis gaat, zijn acte-tasch met smokkel-boodschappen.

DE INVLOED DER OORLOGSJAREN.

Inplaats dat Moeder kookt, haalt Vader het eten uit de centrale keuken.

rede in 't vooruitzicht . . .

We weten wel, dat daarmee niet met één slag de toestanden weer normaal zullen zijn. Dit zou mogelijk geweest zijn, wanneer, volgens de eerste voorspellingen, de oorlog zes à acht weken, drie maanden, een half jaar hoogstens had geduurd. Doch nu, na vier en een half jaar uitputting van reserves, vermindering van productie, verlies van arbeidscapaciteit, nu komen noch voedsel- en kleding, noch andere materiële voorziening, ineens in een ander stadium. Dat kan slechts in een langzamen overgang plaats vinden.

Maar — er is toch voortgang naar de normale richting, al zal dit misschien niet geheel zonder crisis zijn. Er is voortgang naar het doel waarnaar gesnakt werd. Er is dus reden tot optimisme, er is opluchting vooral.

dezen tijd. De menschen komen er, op enkele uitzonderingen na, tenslotte allen. Dat is het wonderbare aanpassingsvermogen, de voor mannen onbegrijpelijke plooi- en rekbaarheid van een huishouden. Toch is het interessant om van dit abstracte een stapje te doen naar het concrete. Er zijn cijfers daaromtrent, verkregen door een statistiek van opgeteekende gezins-uitgaven. O.a. te Amsterdam. Daaruit bleek dat per volwassene per week uitgegeven was voor voeding gemiddeld f 3.79, voor andere dingen f 4.11, totaal f 7.90, terwijl die uitgaven in 1911 bedragen zouden hebben resp. f 2.30, f 2.50 en f 4.80!

Ondanks allerlei gedwongen bezuinigingen en rantsoeneeringen dus een vermeerdering der kosten van levensonderhoud met 65%.

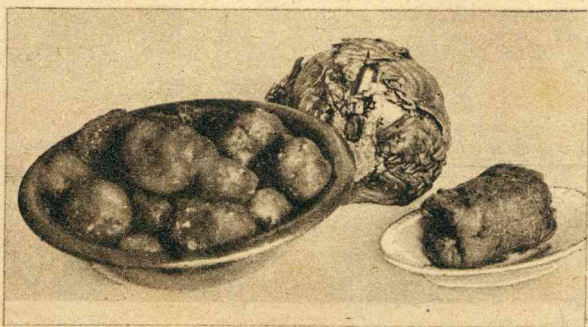
Beter dan cijfers geven beelden dit weer. Zoals op onderstaande foto. Wat een huishouden, een normaal burger-

dat tekort nog aangevuld. Peperdure dingen buiten de distributie. Hoe ze er kwamen, never mind. . . Het is een erkend feit dat voedsel-voorziening quand même plicht was, hoe dan ook. Ten koste van een flinke bijslag bij het huishouden, ten koste van het sparen, als er gespaard was. Ten koste van allerlei uitgaven voor genoeg en ontspanning. Dies werden we armer . . .

Enkele O.W.-ers uitgezonderd werden we zoo allemaal relatief armer. Maar zij die op de grens van hun inkomen leefden, het meest. Zij konden het alleen door verandering van gewoonten. En honderden, duizenden leven immers op de grens hunner inkomens. Dat is de eeuwige drang van den mensch, de eeuwige fout, zouden we haast schrijven, wanneer het niet een algemeen menschelijke zwakheid was, die au fond begrijpelijk is. En juist daardoor greep de tijd in de levensgewoonten in. Bij de beter gesitueerden 't minst, want

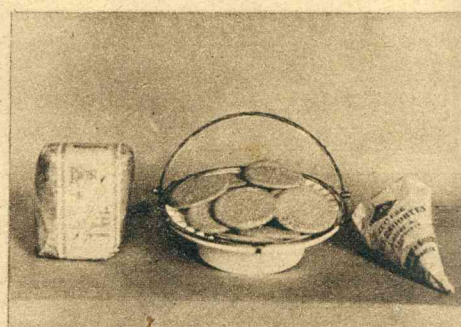
Brood.

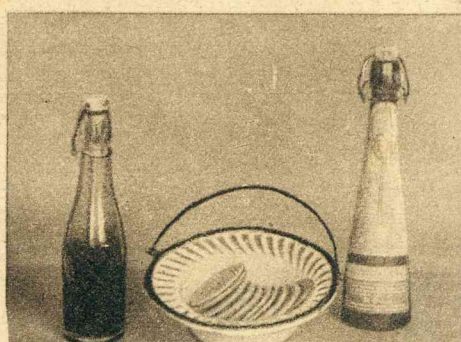
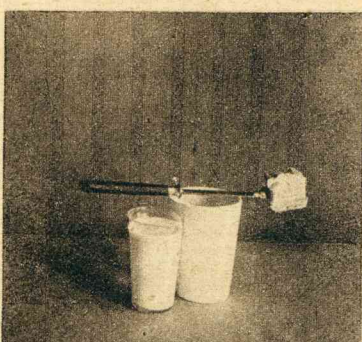
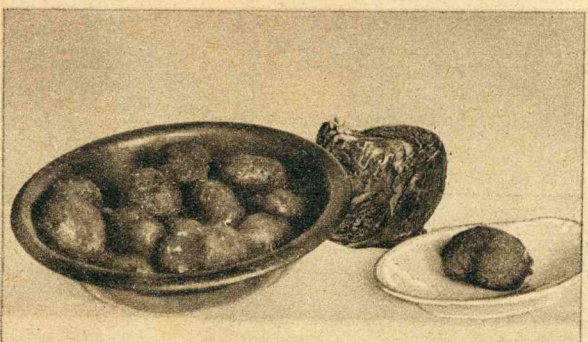
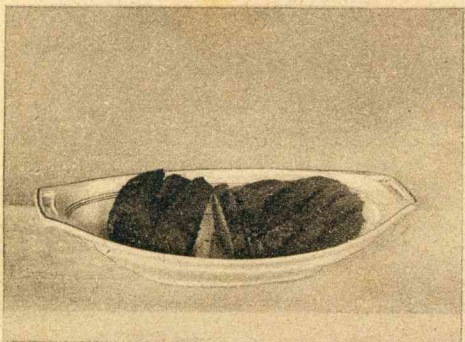
Aardappelen, groenten en vleesch.

Melk en boter.

Koffie, koekjes, thee (nu extract en thee-surrogaat).

Vroeger kon de huismoeder voor f 5.— koopen hetgeen op de bovenste vier foto's is afgebeeld; thans moet zij hiervoor betalen f 7.50, en zij krijgt dan nog slechts de hoeveelheid die op de vier onderste kiekjes is afgebeeld (Het is ongeveer een rantsoen, voor 4 personen, dat vóór den oorlog aan zoo'n huisgezin f 20.— kostte, en thans — en dan nog minder — f 30.— kost.)

En in zulke oogenblikken kijkt een mensch onwillekeurig terug op wat voorbij is, gaat men balans opmaken. We zijn er langzamerhand zoo aan gewoon geraakt, aan dien abnormalen, aan dien armen tijd, dat 't wel eens goed is ons reken-schap te geven, wat we ontbeerd hebben. Goed, omdat het sterker maakt te weten wat we meegemaakt hebben; wat we gekund hebben. En met betere tijden in 't vooruitzicht, terwijl we er toch midden in zitten, is dat het meest geschikte moment, omdat we het kunnen zonder sentimenteële jeremiades. 'n Jaar geleden, toen we dien donkeren winter ingingen, toen dachten we ons liever niet in, toen ondergingen we, berustend, passief . . .

Wanneer we later onze, nu nog kleine kinderen, neen, onze kleinkinderen vertellen van deze voorbijjare, dan zullen we zelf ongetwijfeld verbaasd staan, hoe we 't klaargespeeld hebben. Het zal een legende lijken: 200 gram brood, 25 gram vet, $\frac{1}{2}$ Liter melk, uren in de rij voor vleesch, eieren van 35 cent . . . En die kleinkinderen zullen ons vragen, hoe we toen leefden met onze inkomens, hoe we ons er uit redden, wat we deden . . . We zullen 't niet meer precies weten, maar we zullen dit als quintessence kunnen zeggen: dat we armer geworden zijn dien tijd, armer aan geld, armer aan genoegens, armer aan moraliteit, armer aan intellectueel genot. Doch rijker aan berusting en vooral rijker in het besef van te kunnen ontberen.

Armer aan geld. Neem het huishouden maar eens. Ieder weet het, doch niemand weet Dat is het typische van

huishouden van vier personen, noodig had vinden we op de bovenste rij. Van vijf en twintig gulden huishoudgeld in de week, gas en wasch inclus, konden die vier menschen juist gebruiken wat noodig geacht werd voor een kalm-materiële leven, zonder Lucullus-aspiraties. Het gaf het voldoende aantal calorieën voor een krachtig corpus, het gaf eenige overmaat, het gaf die kleine genoegens en opwekkingen zonder welke op den duur (volgens staathuishoudkundigen van naam) een mensch pessimistisch wordt gestemd.

En daaronder het ontberings-rijtje. De aangename overmaat van het bovenste, totaal weg . . . een tekort, een aanmerkelijk tekort in hoeveelheid. En — die veel kleinere hoeveelheden eischen, dank zij dan nog de maximum-prijzen dezelfde hoeveelheid geld, zoo niet meer. En dan moest

tenslotte bleef voor geld, zooals in elk oorlogvoerend land, veel te verkrijgen. Doch bij de groote massa van de bevolking, bij de burgers en bij de arbeiders werkte een geleidelijke, doch intensieve invloed, die veel dingen veranderde . . .

Die veranderingen, wanneer we ze vijf jaar geleden eens hadden vernomen door iemand met een ziening in trance of met een helderziend moment — we zouden er niet van geschrokken zijn, doch er enkel een meewarig glimlachje voor over gehad hebben! En tóch, de meest eigenaardige transformaties hebben zich voltrokken! — „die Umwertung aller Werte“ — als gevolg van den oorlog.

De vroegere waardelooze dingen hebben waarde gekregen. En niet weinig. Men kan een burgermans-inkomen hebben als schillen-ophaler. De jongens van 15 jaar maken een

„reuzen-daggeld“ als secondanten van de gemeente-reiniging, speciaal voor wat de paarden aan mest leveren. Enz.!

Doch niet minder heeft de crisistijd in de dagelijksche levensgewoonten (hoe onaantastbaar-regelmatig en conventioneel leken ze!) ingegrepen. Het gezellige koffieuurtje van vroeger, de eenvoudige koffietafel met volop brood, wat jam, 'n plakje vleesch, 'n lekker kopje koffie — het pièce de résistance van den familie-dag, is nu inderdaad vervangen door een simpel bord met 'n „kliekje“ — „Meneer“, die vroeger zich alleen met het huishouden inhield om wenschen of eischen kenbaar te maken, aanmerkingen te maken en het goede als heel gewoon te aanvaarden, voorts zijn sigaartje rookte en borrelde op de soos, besteedt nu zijn vrijen tijd om

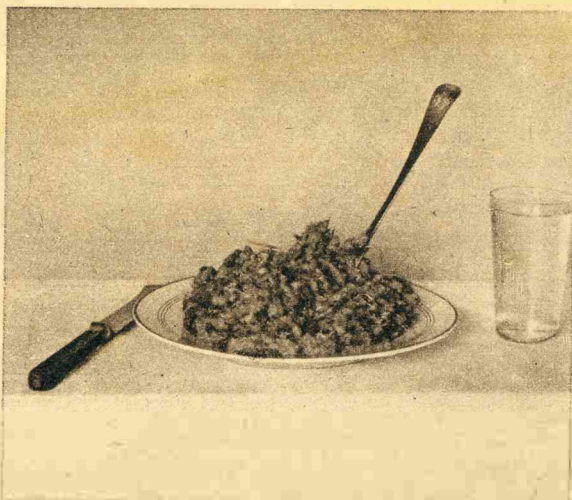

Vroeger gaf mijnheer zijn zakgeld uit aan een glaasje bier en een sigaartje, thans koopt hij er liever koekjes voor, die het karig broodrantsoen moeten aanvullen.

te hamsteren wat hij kan. Zijn acten-oftewel ministertasch wordt nu gebruikt voor huishoudzak voor vele, zelfs verboden dingen. Zijn verschijning is geen unicum! Integendeel! — Mevrouw die vroeger de zorg voor al die huishoud-dingen voor een groot deel aan de meid liet, moet nu uitrekenen, zorgen, schipperen, overleggen; moet nu in het uurtje der five o'clock-tea pap roeren en besteedt de avonden aan het verstellen van kleeren, die anders naar de armen gingen of stil-tjes verkocht werden.

Tijd voor muziek, lezen, uitgaan, hoe is het ingekrompen. Voor enkelen goed, maar voor velen, wier eenige ontspanning het was, een groote ontbering van geestelijk genot. De jongelui, die vroeger hun zakgeld besteedden aan 'n potje bier en 'n sigaar, ze hebben die weelde laten varen, besteden hun zakcentje aan 'n zakje snoep als bijvoeding. Het is waarlijk geen zeldzaamheid meer: etende menschen op straat! — Het jeugdige loopjoggie, vroeger uitgestuurd met een zakje met een stuk of zes boterhammen, doet zijn maal met een reusachtige peen. De vrouw uit het volk, altijd toch trotsch op haar middagpot voor haar huishoudentje staat voor een kachel zonder brandstof, voor een gascomfoor waarvoor ze geen munten heeft en moet de jongens of den ouwen inwonenden vader uitsturen naar de centrale keuken. En 't oude vrouwtje, dat stil van haar pensioen-tje leeft, dat zuinigjes een genoeglijk leventje leidde.

De koffietafel van vroeger is nu vervangen door een restje middageten van den vorigen dag.

fraaie schilderijen. Op den vloer lag een verrukkelijk Perzisch tapijt en de meubels getuigden van weelde en verfijnden smaak. Voortreffelijk paste de heer Marini in zijn omgeving, hij met zijn scherp besneden, koel diplomatengezicht, zijn keurige kleeding en beschaafde manieren. Hij was dan ook van goeden huize, vanwege zijn vormlijkheid de aangewezen man om in de groote wereld op te treden, en had daar al menige geheimzinnige misdaad ontdekt. Hij was dan ook vermaard onder de meest

aristocratische families van de hoofdstad.

Nauwelijks een kwartier nadat er getelefoneerd was, werd de heer Hovy aangediend. Hij was een voornaam uitziend man, van ongeveer dertig jaar, naar de laatste mode gekleed. Nochtans duidde iets in zijn voorkomen den bohémien aan. Zoo droeg hij eenige ringen met zeer kostelijke steenen, en een grooten excentrieken band van edelgesteenten rond zijn strikdas. De heeren begroetten elkander op die beminlijke wijze, welke mannen van goede vormen kenmerkt. Al spoedig waren beiden in de diepe gobelin clubstoelen gezeten, hadden een sigaret uit de groote zilveren doos genomen, die op een ebbenhouten gueridon tusschen hen stond, en begonnen ze hun gesprek.

„Het is een zeer zonderlinge geschiedenis,” zoo ving de heer Hovy aan, — „ik vermoed, dat zelfs u nooit zoo'n zonderlinge historie hebt beleefd in uw jarenlange practijk.”

blijven. Laten we ook vooral de tijden beter worden, door onbezonnenheid ze niet zelf weer slecht gaan maken, slechter dan ze ooit geweest zijn. Het is waar, we hebben geleden onder den oorlog, maar we zijn er buiten gebleven, onze mannen en zoons bleven gespaard, behoeften niet hun leven te geven aan den oorlogsgod. Daarom alleen reeds is er groote reden tot dankbaarheid. We zullen onze ontberingen, die slechts tijdelijk wa-

ren, nu te boven lies, en met een hoogd plichtsjuist in deze gang en span dig hebben, zenuwachtig hen die alte

komen, zonder ver-gevoel van ver-besef, dat we dagen van overning zoo noo-Laten we niet zijn; tegen voortvarend

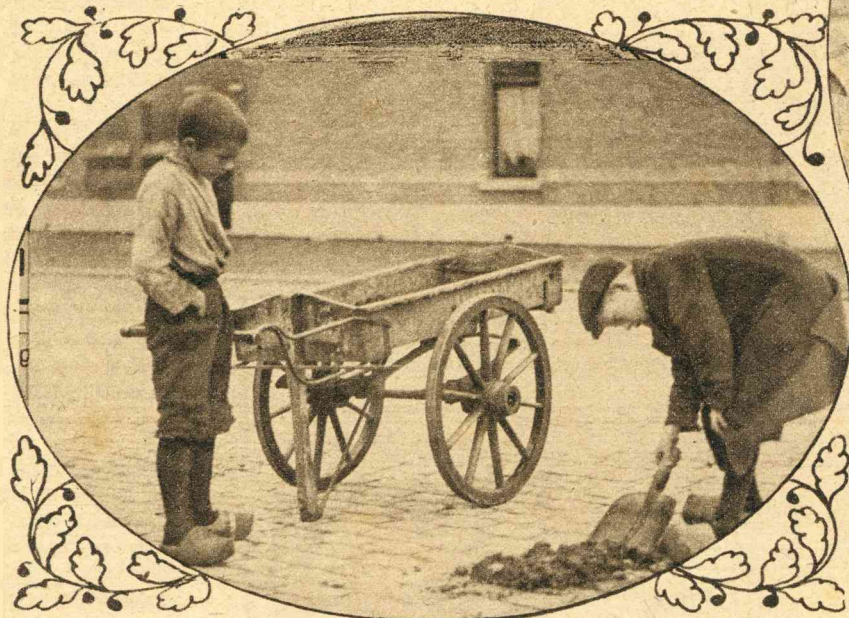

De jongen, die van Moeder geen brood genoeg meer mee kan krijgen naar zijn werk, doet zijn koffiedrinken met een rauwen wortel.

zijn, staan massa's, die rustigen kalmden weg van ordelijke ontwikkeling willen bewandelen. En dat laatste is ons aller plicht, tot heil van gansch ons volk.

Geen gas, geen electriciteit! Bij kaarslicht moet half Nederland in deze „verlichte” 20ste eeuw het huiselijk werk verrichten en studeeren!

De absoluut waardelooze stoffen hebben thans waarde. Door dit soort „gemeente-reiniging” maken velen een daggeld van vier tot zes gulden.

brengt uren zoek in den onbegrijpelijken doolhof van kaarten en bons, die zij voor alle levensbehoefden noodig heeft. Zij heeft één illusie: dat ze tenslotte nog den rustigen, gelijken tijd van vroeger mag beleven . . .

We zijn aan al die veranderingen gewoon. En toch: hoe diep grijpen ze in! Het is slechts de noodzakelijkheid, die ze ons doet aanvaarden. En in de oogenblikken, dat we ons rekenschap geven, geeft dat kunnen berusten in de noodzakelijkheid nieuwe kracht.

Als we nu de zelfbeheersching maar niet gaan verliezen, nu de tijden beter worden! Als we nu in de reactie, die zich nolens volens van ons meester maakt, niet over onze veerkracht heengaan. De tijd, die komt, is niet gemakkelijk. Laten we sterk en taai zijn om den overgang meester te

De Geheimzinnige Diefstal

door ALBERT FONTEYNE

Lang en doordringend schelde het toestel op de tafel van Marini, den vermaarden detective. Rustig keek hij van de dépêches, welke voor hem lagen, op, strekte de lange blanke hand naar den microfoon uit, bracht dien naar het oor en luisterde. Zijn strakke, bleeke ge-laat, anders zoo onbeweeglijk, vertoonde nadat hij even geluisterd had een trek van nieuwsgierigheid; bijna onmiddellijk echter bedwong hij zich weder.

„Goed, kom u dan maar dadelijk, ik ben op mijn kantoor.” Dan belde hij af, nam op zijn bureaustoel plaats, en bracht een fluitje aan den mond. Door heel kort en zacht daarin te blazen kwam er een zeer scherpe en doordringende klank uit. Onmiddellijk verscheen een bediende.

„Als straks een heer — mijnheer Hovy — zich aanmeldt, moet je hem dadelijk binnen laten.”

De bediende trok zich met een buiging terug, en Marini verdiepte zich schijnbaar weder in de telegrammen. Zijn aandacht was nochtans niet meer zoo onverdeeld, want nu en dan keek hij ervan op en maakte een gebaar van ongeduld.

Het vertrek, waarin hij zich bevond, zijn werkkamer, was met een bijna vorstelijke weelde ingericht.

De wanden waren bedekt met nik gebeeldhorwde boekenkasten en

„Laat eens hooren, laat eens hooren,” zei Marini, terwijl hij zich nog dieper in zijn stoel nestelde, en zijn scherpzinnige, helderblauwe oogen op den bezoeker richtte.

„U moet dan weten,” zoo begon de heer Hovy, „dat ik kunstschilder ben en een kleine zaal heb ingericht, waar ik voordrachten over de door mij ontdekte nieuwe kunstrichting houd. Misschien hoorde U of las U al wel eens over het monosimplisme. Dat is mijn richting . . . maar dat doet er ook niet toe. Sinds eenigen tijd is mijn zaal zeer druk bezocht, dat komt doordat eenige dames er ook liederen zingen en muziek maken. Elken middag van drie tot vijf is er 'n „thé artistique”, die door, ik durf wel zeggen, de voornaamste families uit de hoofdstad bezocht wordt. Het is gewoonweg een mode geworden daar tegenwoordig te zijn. Maar nu komt het zonderlinge. Het is zoo ongelooflijk wat er gebeurd is, dat wie het niet

De distributie kaarten zijn voor de minder-geletterden dag in dag uit een verschijnsel.

Het opklappen der diverse distributie-bons rascht voor verschillende groote zaken een groot aantal van den aard zijde, zij in geen enkel opzicht van goed wordt.

heeft bijgewoond, het voor een waanzinnig verzinsel houdt. Sedert eenigen tijd, worden de bezoeksters en bezoekers van mijn thé gewoonweg beroofd van al hun kostbaarheden. Die dief moet een toovenaar zijn, hij haakt de colliers lost, schuift de ringen van de vingers, haalt de juweelen knopen uit overhemden en manchetten, zonder dat iemand er iets van merkt."

"Maar dat is werkelijk ongelooflijk."

"Ja, het moet een spook zijn."

"Ik geloof niet aan spoken," zei Marini, "een spook mag onzichtbaar zijn, maar overhemds-knoopen, colliers, horloges kan hij niet onzichtbaar maken, neen, wij zullen het langs den weg van de realiteit moeten zoeken."

"Mijn voorstel is nu, kom morgen op de thé en overtuigt U zelf van de geheimzinnige macht die daar werkzaam is. (denk er aan uw kostbaarheden thuis te laten)."

"Goed, ik zal morgen om drie uur bij U zijn. Waar is het adres?"

De bezoeker legde een kaartje op de gueridon. De detective keek het in, en ging dan verder. — "Ik moet u eerst nog een paar inlichtingen vragen, want morgen zijn wij vreemden voor elkaar. Wie zijn de dames, die bij U zingen?"

"De eene is freule Calvi, de ander barones Read-Burly."

maar U begrijpt dat dames van hun geboorte en levensstijl boven elke verdenking verheven zijn."

"Pardon, begrijpen doe ik nog niets," glimlachte de detective koeltjes.

"Enfin, u weet wat ik meen, geen zweem van verdenking kan deze dames treffen."

"Sedert wanneer houden zij die muziek-uitvoeringen in uw kunstzaal?"

ging Marini onverstoorde voort.

De bezoeker had een gebaar van ongeduld.

"Ik weet niet wat dit er mee noodig heeft,"

zei hij een beetje gekrenkt, "maar als u er op staat het te weten: Barones Read-Burly zingt al

een maand lang ongeveer bij mij, maar freule Calvi ken ik eerst van den lateren tijd. Het is ongeveer veertien dagen geleden, dat zij voor het eerst bij mij kwam . . ."

"En wanneer is de eerste geheimzinnige diefstal geweest?"

"Eens zien, dat was juist drie dagen nadat freule Calvi voor het eerst gezongen heeft; maar . . . zooals ik zeg, denk daar verder niet bij, er is niets geen verband daartusschen . . ."

"Dat zou ik niet durven beweren," glimlachte de detective. "Wilt U nog een sigaret rooken?" en hij bood hem de zilveren doos aan. "Hebt U daar geen personeel?" ging hij voort.

"Ja, menschen om het servies te wasschen, maar tijdens de thé zijn de dames er alleen en ik."

"En wie dient dan de thee rond?"

"Wel, de twee dames, dat is juist het charmante van deze bijeenkomsten."

"Kent U de bezoekers?"

"Er zijn wel eens bekenden bij, doch de meesten niet."

"Weet u of er een zelfde bezoeker iederen dag komt? Of althans op die dagen, dat er diefstal gepleegd werd?"

"Neen, dat weet ik niet."

"En weten de bezoekers en bezoeksters van de diefstallen?"

"Ja, wij vertellen het hun, maar niemand gelooft het. Het is bijna een mode geworden; die het in de couranten gelezen hebben komen om zich te overtuigen. Ze lachen er net zoo lang om en amuseeren er zich mee, totdat zij het aan den lijve

even goed naar de familie van barones Read-Burly vragen."

"Dat had ik natuurlijk ook willen doen, maar U hebt mij geen tijd gelaten," antwoordde snel en slagvaardig de detective. Het stond nochtans bij hem vast, dat freule Calvi meer van de geheimzinnige misdaad wist.

"Hebt U mij nog meer te vragen?"

"Neen, voor het oogenblik niet. Ik zal er 'morgen om drie uur zijn."

"Laat ons afspreken, dat U geen kostbaarheden mee brengt," zei de bezoeker. — "Ik zal eens zien, ik zal eens

zien," glimlachte Marini, terwijl hij met een hand-druk afscheid nam.

Den volgenden middag stipt drie uur trad Marini de kunstzaal van den heer Hovy binnen. In het weelderig met Oostersche tapijten, Venetiaansche spiegels en smaakvolle meubelen ingericht vertrek waren reeds verscheidene chique gekleede dames en heeren bijeen.

Zij zaten in gemakkelijke fauteuils, welke in lange rijen aaneengesloten waren. Daartusschen stonden marmeren tafels, waarop uitgezochte bloemen, kristallen schaal-tjes met bonbons en een gebakjes, en een zilveren melk kan en suikerpot stonden. In een der hoeken zag men een opengeslagen lach-vleugel, nabij een klein podium, dat met waaiersplanten en bonte sjaals versierd was. Aan de andere zijde van het podium stond een vergulde dressoir, bedekt met een wit zijden looper, waarop in lange rijen de bont gebloomde Wedgwood koppen stonden. De venstergordijnen waren gesloten. Slechts enkele schemerlampen, hier en daar op consoles neergezet, verspreidden uit hun roodgloeiende kappen een geheimzinnig licht in het vertrek. Er heerschte een geroes van stemmen, afgewisseld met voetgeschuif of geruisch van kleederen.

wanneer er iemand binnenkwam.

Marini zette

zich op eenigen

afstand van de gasten, nam de omgeving en daarna iedereen afzonderlijk eens goed op. Tusschen hen zat ook de heer Hovy in. Hij was in druk gesprek met een der dames gewikkeld.

Toen de wijzers op de fraaie rococo-klok op vijf minuten over drieën stonden, kwam een dame van achter een gordijn, boog en zette zich aan de piano. Zij was een waarlijk statige verschijning, groot en blond; het eenvoudige zwarte voile avondtoilet, met zilveren pailletten gegarneerd, kleepte haar buitengewoon goed. Zij droeg geen andere sieraden dan twee groote peervormige turkooizen in de ooren. Zij speelde een nocturne van Chopin en oogtte daarmee zeer veel bijval. Dan trad een andere dame op. Zij was donker en schoon en eenigszins corpulent. Zij droeg een champagne-kleurig crêpe de Chine kleeft. Zij boog en, begeleid door de blonde

NAAR DEN VREDE!

Naar den Vrede! Wij gaan naar den Vrede! Het is bijkans te mooi om waar te zijn. En nochtans . . . het gaat er van komen! De wapenstilstand — de voorbode — is er. En zijn de beide partijen maar eenmaal bij elkaar om te spreken, nu, dan wordt er wel verder in de goede richting gegaan, dan is de vrede zoo goed als verzekerd. De Vrede! Heerlijk woord. De Vrede, waarnaar de geteisterde wereld zoovele jaren heeft uitgezien, in uitzicht! De goede vrede met al zijn zegeningen: heropbloei van handel en nijverheid, welvaart, en rust en veiligheid, hernieuwd levensgeluk voor de beproefde menschheid . . . o, wij weten heel wel, dat dit alles maar niet ineens voor ons komen zal, maar al die zegeningen zijn door den vrede te bereiken; wij weten heel wel dat slechts langzaam de ontwrichte en gewonde samenleving zich van haar kneuzingen en blessuren herstellen kan, maar herstellen zal zij zich. Met een gedachte van weemoed aan het vele bloed, dat werd vergoten, doch tevens vol blijmoedige hoop op de toekomst staan de volkeren nu bijeen aan het beginpunt van den nieuwen, lichten weg. De donkere weg der rampzaligheden is verlaten. Boven den nieuwen weg glanst en gloeit het aan den hemel. Het is de dageraad, die gaat aanbreken. O, moge de zoete zonne nu ook spoedig rijzen: het koesterende licht, warmte en genezing voor de uitgeputte menschen: de Zonne des Vredes.

ondervinden." — "En heeft nog nooit iemand het aan de politie aangegeven?"

"Neen, men wilde mij niet compromitteren en ik zeide hun, dat ik het aan een detective zou opdragen. zodoende ziet U mij hier bij U."

"En hebben de dames nooit gepoogd den misdadiger te ontdekken?"

"Zij hebben mij geholpen bij mijn onderzoek, maar alles tevergeefs."

"Weten zij, dat U er mij ingehaald hebt?"

"Ik kan het hun zeggen."

"Neen, doe dat niet, niemand moet dit weten dan u en ik . . . Kent U de familie Calvi?"

Geprikkeld zei de bezoeker, terwijl een zeer lichte bijna, onzichtbare bloes onder zijn oogen opgleedde, "U kunt mij

dame zette zij een lied van Mahler in. De bezoekers waren zeer onder den indruk van haar vertolking. Daarna werd door de beide dames thee geschonken. In betrekkelijk snel tempo werden de kopjes rondgediend; de gasten voorzagen zich van suiker en melk uit de serviesjes op de tafel.

Marini nam met een hoffelijk woord zijn kopje thee in ontvangst dat hij het laatst van allen ontving. Hij zat namelijk geheel alleen aan een tafeltje aan een der zijwanden. Daarna zag hij de donkere corpulente dame, die ook hem bediend had, met het kopje, dat zij nog op het blad had, naar de blonde dame gaan en het haar aanbieden, waarna zij zelf achter het gordijn verdween. De gasten dronken keuvelend hun kopje uit, bedienden zich van de versnapering en toen allen hiermede klaar waren, stond de heer Hovy op, ging naar het podium, boog met een innemend glimlachje en begon zijn voordracht over moderne schilderkunst.

Marini's aandacht was nu weder geheel voor den voordrager. Hij nam nu zijn bezoeker van de vorige dag nog eens goed op.

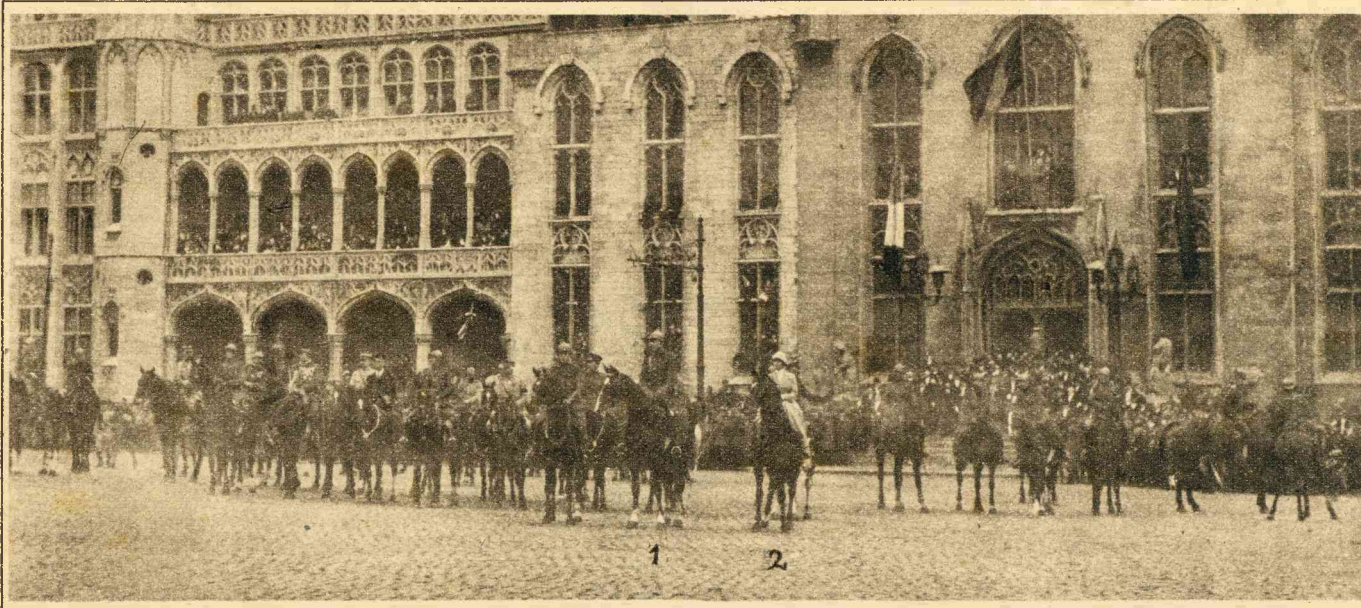
Bemerkend hoe aan diens vingers de groote edelstenen in het lamplicht schitterden, bedacht hij het verzoek van Hovy om geen kostbaarheden aan te doen, waaraan hij echter in het geheel geen gevolg gegeven had. Tegelijkertijd bracht hij zijn hand naar zijn vest en verschrikte.

Zijn gouden, met juweelen ingelegde horloge was verdwenen. Hij kon het eerst niet gelooven. En nadat hij eerst al zijn zakken nog eens had nagezocht, moest hij wel tot de erkenning komen dat hij dezen dag het slachtoffer van dien dief of dievegge was geworden. Dat was een verduiveld sterk stuk. Niemand was hem genaderd zoolang hij in huis was; alleen de donkere dame, om hem de thee te brengen, maar

HET BELGISCHE KONINGSPAAIR IN HUN TIJDELIJKE RESIDENTIE

Het behoeft geen betoog, dat de tijdelijke vestiging van het Belgische koningspaar in de oude stad Brugge de bevolking aanleiding tot vreugdebetoen geeft. Op onze bovenste foto ziet men alles tot de ontvangst der vorsten op het groote Marktplaatsplein gereed. De foto beneden geeft den Koning (1) en de Koningin (2), omgeven door officieren der geallieerde legers, na hun aankomst op het Marktplaatsplein.

zij was op zulk een afstand van hem gebleven, aan de andere zijde van het vrij groote tafeltje — hij had haar gebaren trouwens bespied, — dat het onmogelijk was, dat zij 'de door een knoopsgat gestoken ketting had kunnen losmaken en het horloge zoo had kunnen stelen. Hij verdiepte zich in gissingen, terwijl de heer Hovy zijn voordracht hield en de dames daarna weder hun klavierspel en liederen ten beste gaven. Toen alle bezoekers de zaal verlaten hadden, verliet Marini zijn plaats naast de deur, waar hij allen bij het weggaan eens goed had opgenomen, en trad op den gastheer toe, die juist quasi nonchalant door de zaal wandelde. Met een blik overtuigde hij zich dat zij alleen waren.

„Ik ben mijn horloge kwijt,” zeide hij, „het is werkelijk een fraaie historie.”

De heer Hovy verbleekte. „En hebt gij reeds vermoedens,” vroeg hij eenigszins angstig.

„Nog niet, maar ik kom terug, en ik verzeker u, dat ik het uitvisschen zal.”

„Niets zal mij liever zijn,” zei Hovy, met een koele buiging tot afscheid.

Van dien dag af bezocht de detective dagelijks de artistieke thé's, maar hoe hij ook speurde en peinsde, hij begreep er niets van.

Er was nu een viertal dagen voorbij gegaan, dagelijks had hij in het mooie zaaltje wat achteraf zitten luisteren naar de liederen, het pianospel en de kunstvoordrachten, welke steeds door hetzelfde drietal werden ten beste gegeven. De donkere dame was hem intusschen door den heer Hovy als barones Read-Burly voorgesteld, de blonde dame als freule Calvi, waarbij Marini steeds wijselijk gezorgd had zijn waren naam en zijn beroep te verzwijgen. Dagelijks had hij met 'n beleefden glimlach

DE DEMOBILISATIE IN ONS LAND

ZOO is dan eindelijk na lange jaren het verbeide oogenblik daar: onze soldaten kunnen naar huis toe gaan. Natuurlijk gaan zij, in verband met den overgangstijd, niet allemaal tegelijk; doch het begin is gemaakt, en groote groepen hebben reeds de intimiteit van hun gezinsleven weergevonden. De goede stemming onder „onze jongens” om de herkregen bewegingsvrijheid wordt niet weinig verhoogd, door de beschikking der regeering, dat zij, die door de mobilisatie uit hun betrekking zijn geraakt, nog een tijdlang recht zullen hebben op een behoorlijke vergoeding. De goede stemming is nergens ontaard in baldadigheid of ongepaste uitingen, wat wel voor een groot deel te danken is aan de plaatselijke verordeningen, waarbij verkoopplaatsen van sterke drank op bepaalde tijden werden gesloten. De rust in den lande werd dus niet verstoord; in het algemeen kenmerkten zich de uiteraard zoo moeilijke overgangsdagen door kalmte en rust langs de straten. De zenuwachtige stemming, veroorzaakt door de agitatie van een al te voortvarende politieke groep, werd zeer getem-

perd door een zakelijke en in gelukkig gekozen woorden opgestelde regeeringsproclamatie. Hierin werd ons volk erop gewezen, dat er goede economische vooruitzichten voor ons land zijn indien de orde en rust ten onzent gehandhaafd blijven. „Volk van Nederland, gij hebt uw positie zelf in handen”, zoo heet het in deze mededeeling, en voorwaar, dit is ook zoo. Alleen door cendrachtig den goeden gang van zaken te bevorderen, kan de welvaart in ons land wederkeren. „Houdt u rustig, burgers”, zoo heet het in de onder het volk verspreide strooibiljetten, en voor opwinding is dan ook geen reden, want de voorbije week heeft geleerd, dat verreweg de meerderheid van ons volk is tegen elke ordeverstoring en de regeering steunen zal. — Onze foto's spreken eigenlijk voor zichzelf. Nochtans een korte verklaring. De linker geeft eenige naar huis toe gaande soldaten, die in vroolijke stemming even voor onzen fotograaf poseeren. Rechts: een der vele, midden op den dag gesloten café's. Een in jaren niet gezien beeld.

en enkele woorden het kopje thee uit de handen der barones aangenomen, en daarna gezien hoe deze onmiddellijk het laatste kopje thee aan freule Calvy bracht, waarna zijzelf achter het gordijn verdween. Niets bijzonders had hij daarbij waar genomen.

Nu, den vijfden keer echter had het hem plotseling toegeschenen, dat er met die thee iets niet in den haak was. Een eenigszins wrange zonderlinge geur was uit zijn kopje opgestegen, en hoewel hij nog geen vermoeden had, wat het zijn kon, besloot hij de thee niet te drinken. Hij ging verder, hij nam een antiform pastille in den mond, het beproefde middel tegen bedwelmende geuren, want al wist hij nog niet wat, iets was er met die thee, dat verband met de geheimzinnigheid hield. Hij had in zijn jarenlange ervaring geleerd, ook zijn meest fantastische invallen au sérieux te nemen, en ernaar te handelen; altijd bijna was hij zodoend op een of ander spoor gekomen.

Alle vier de voorbije middagen was er geen diefstal in de zaal gebeurd, maar hij had een voorgevoel, dat er nu iets ging plaats grijpen. Langzaam kauwde hij de pastille, en bleef zijn oogen den kost geven. Nog altijd bemerkte hij echter niets bijzonders. In de geheimzinnige atmosfeer van het lamplicht zaten de voorname gasten bij elkaar, en dronken hun kopje thee en bedienden zich van de versnaperingen. Tusschen hen in zat Hovy en deed insgelijks. Ook freule Calvy, wat dichter bij het podium gezeten, dronk langzaam haar kopje leeg. Op haar was heel zijn aandacht gevestigd. De gasten zetten hun kopjes neer wat een tamelijk hard geluid op de tafeltjes maakte, en na dat geluid viel aan Marini eerst de groote stilte op, die plotseling was gaan heerschen. Ook bewogen de bezoekers niet meer. Toen ineens werd het gordijn opgelicht en trad barones Read-Bury de zaal in. Schichtig keek zij in alle richtingen rond, naderde freule Calvy, stiet haar eens aan en toen deze heelemaal niet op keek, liep de barones de zaal verder in. Voor Hovy bleef ze staan.

Ze legde haar hand op zijn schouder, en zei: dat het tijd was om weer te beginnen. De man antwoordde met geen gebaar, geen woord. Daar op begon de barones langs de rijen der bezoekers en bezoekers te loopen, en keek allen doordringend aan. Ook voor Marini bleef zij even staan en keek hem vorschend in de oogen, maar die gaven geen blijk iets te zien. Al waren al zijn zenuwen gespannen, toch kon men aan het uiterlijk van den correcten dandy niets bespeuren. Ademloos volgde hij echter het doen der barones. Hij zag haar blikken nog eens over allen heenglijden, toen sloop zij op de teenen naar een dame die niet ver van den detective zat, en ze begon met een vederlichte hand haar kostbaar parel-collier los te haken. Met een snellen, wonderlijk luchtigen greep plukte dan haar schoone, blanke hand een heerlijk fonkelenden ring van een der doodstille vingers derzelfde dame. Een blik, zoo snel en schuw als van een gejaagd dier, wierp zij dan op de groote antieke klok en onhoorbaar en rap als zweefde ze, zoo vlood zij naar het gordijn en verdween daar achter. Als een bliksemstraal zoo snel schoot de detective haar achterna, en kwam juist bijtijds om te zien, hoe zij na een plank uit den vloer te hebben opgelicht de kleinnoodiën borg in een ijzeren kistje, dat daaronder verborgen was.

Marini wierp zich op haar en rukte haar op zij. Doodelijk ontsteld zonk de dievege ter aarde, terwijl de detective een blik in het kistje wierp, dat een onnoemlijken schat van allerlei kostelijke sieraden bevatte, waaronder ook zijn eigen horloge. Hij bracht het kistje naar boven, nam het onder den arm en na zich te hebben overtuigd, dat zij langs een anderen weg niet vluchten kon, sloot hij de deur van het vertrek, en liet haar aan haar lot over. Behoedzaam lichtte hij het gordijn op, zette zich op zijn plaats van daareven en keek onderzoekend om zich heen. Allen zaten beweegloos, als versteend. Hij nam even de pastille uit den mond en dezelfde wrange bedwelmende lucht van daareven drong zijn neus in. Dadelijk deed hij de pastille weer in zijn mond.

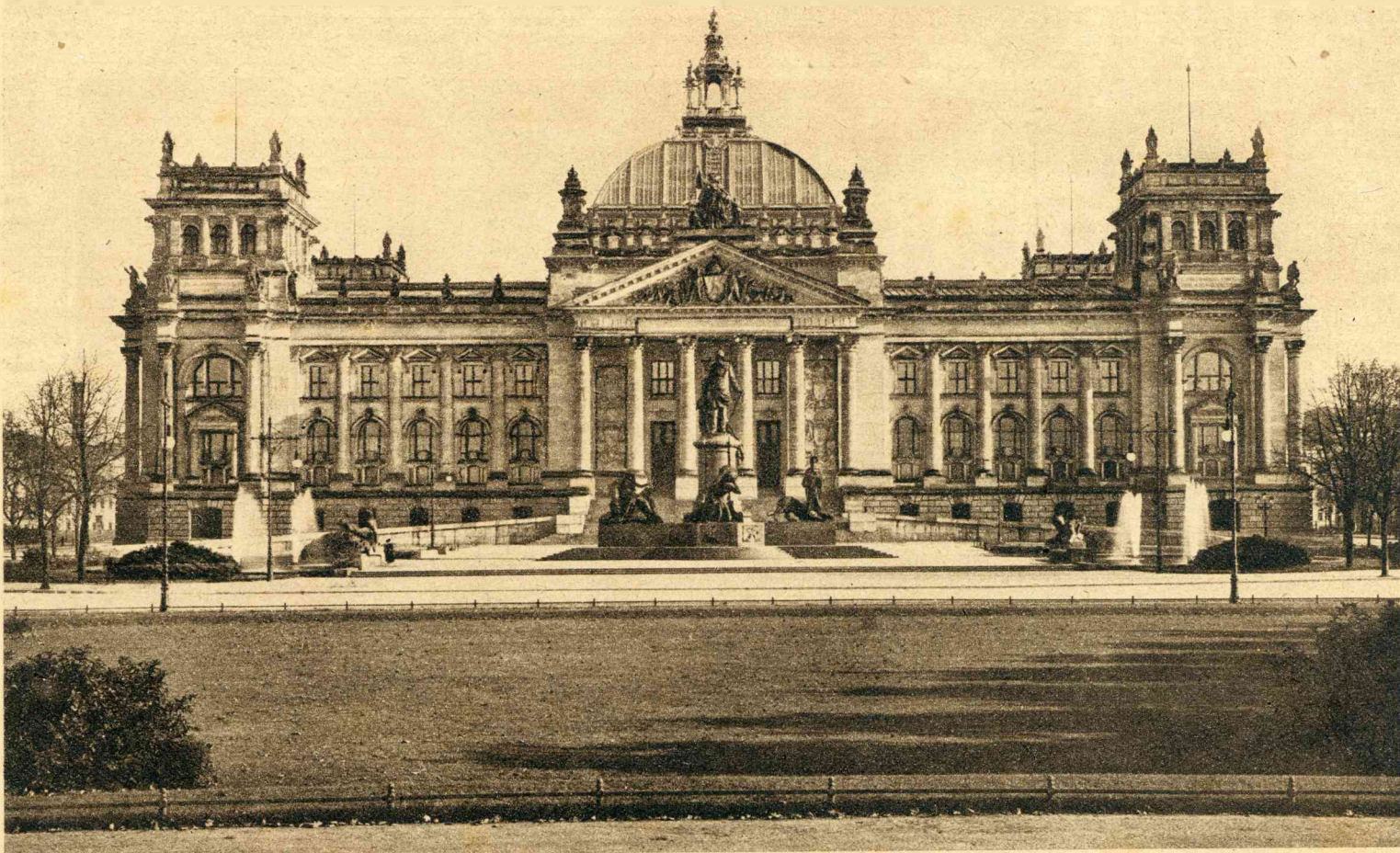
Plotseling viel het hem in: als ik haar den collier

weer eens omhing, en den ring weer aan haar vinger stak.

Hij nam beide voorwerpen zachtken uit het kistje en na zich nog eens te hebben overtuigd dat allen nog beweegloos waren, liep hij voorzichtig naar de dame. Toen hij vlak voor haar stond, overtuigde hij zich nog eens dat zij niet bij bewustzijn was. Haar blikken waren recht vooruit gericht, doch er was in die oogen een vreemde dofheid. Ook de heele houding duidde op een zekere verstijfheid. Voorzichtig stak hij den ring aan haar vinger en haakte daarna haar den collier om den hals. Op de teenen trad hij naar zijn plaats terug en nauwelijks was hij daar eenige minuten gezeten, of hij zag, de menschen, de een iets vroeger dan de ander, maar nagevoeg gelijktijdig, tot het bewustzijn terugkeeren, en wat het zonderlingst van alles was: niemand hunner leek ook maar eenigszins bevreemd. Freule Calvy ging alweer naar de piano en speelde een fuga van Bach, waarvoor het publiek groote geestdrift toonde. Dan trad Hovy als naar gewoonte op met zijn kunstvoordracht en oogstte grooten bijval, als gemeenlijk. Daarna braken de bezoekers op. Zoodra Marini met den heer Hovy alleen was, wenkte hij dezen, en toonde het geopende kistje. Hij deed zijn horloge doodkalm weder aan, en glimlachte braveerend naar den gastheer. Deze was doodsbleek geworden bij den aanblik van het kistje, en kon geen woorden uitbrengen.

„Ziezoo, ik heb den dief gevonden,” zei hij, „kom mee.”

Hij ging Hovy voor naar het achtervertrek, maakte het deurslot open en trad binnen. Dan wees hij den verbaasden gastheer de barones aan, die bleek en ontgaan op een stoel

HET RIJKSDAGGEBOUW TE BERLIJN.

waar thans de volksregering zetelt. Van de trappen van dit gebouw kondigde Scheidemann voor de verzamelde menigte de aftreding aan van den keizer en den kroonprins en de instelling van de republiek.

zat. Zij had een trotschen trek om den mond, en wendde de blik af toen Marini binnenkwam. Hovy stond als versteend. Op alle vragen van den detective bleef zij koppig zwijgen, doch toen hij haar beloofde, als zij hem haar geheim onthulde, geen ruchtbaarheid aan de zaak te geven, begon ze te spreken.

„Mijn vader was een groot-scheikundige. Kort voor zijn dood vond hij een middel uit, dat, gedurende eenige minuten opgesnoven, de menschen volkomen het bewustzijn doet verliezen, maar waarbij de lichaamspijnen gewoon in werking blijven. Na ontwaking herinneren zij zich niets van wat er voorgevallen is. Het middel bleef een geheim door het sterven van mijn vader, en nooit heb ik er iemand iets van verteld. Eindelijk heb ik het zelf toegepast om rijk te worden. Want mijn vader die mij een weelderige opvoeding gaf, kon mij de middelen niet nalaten om aan den dorst naar weelde te voldoen, dien zulk een opvoeding in mij gewekt had. Ik heb lang gezocht naar een manier om mijn middel met succes productief te maken, en meende, het nu eindelijk gevonden te hebben. Eenmaal door den heer Hovy in de gelegenheid gebracht, dagelijks in nauwe aanraking te komen met een kring menschen, die zeer dure kostbaarheden dragen, wist ik wat ik te doen had. Ik deed in elk kopje thee vijf druppels. Deze dosis is voldoende om iemand, ook al drinkt hij de thee niet, alleen door het opsnuiven te bedwelmen. Als de menschen in dien toestand waren, kon ik hun gemakkelijk hun kostbaarheden afnemen. Ge ziet hoe ik daar tot nog toe in geslaagd was. . . .”

Hovy vond eindelijk wederom woorden.

„En hoe lang nog, barones, zoudt U dit schandelijk handwerk in mijn huis nog hebben voortgezet, als mijnheer Marini — de vermaarde detective, want hij is het — u niet ont-

maskerd had? Ik verzoek U mijn huis te verlaten.”

Barones Read-Bury wierp haar sealskinmantel om, zette haar bontmuts op en verliet het vertrek, zonder één blik meer op beide heeren.

Zeër voldaan drukte Hovy nu Marini de hand.

„Ik complimenteer U over Uw doorzicht. Ik kan nu alle kostbaarheden aan hun bezitters teruggeven, ik heb hun namen opgeschreven. En hoeveel ben ik u wel voor uw bemoeiingen schuldig?” voeg hij, zijn portefeuille uit den zak halend.

„Ik heb mijn horloge terug, het was een cadeau dat ik bijzonder op prijs stelde,” lachte Marini. — „dat is een ruime belooning voor mijn moeite.”

Toen nam hij afscheid, en ging naar Richmond-tavern want hij was gewend elken middag een kop thee te drinken. Dezen middag had hij het onaangeroerd gelaten, en het was al een uur over theetijd.

BRIEVEN VAN EEN OVERSPANNEN VROUWTJE

DOOR CISSY VAN MARXVELDT

2 September

Lieve Greet.

Daar zit ik nu alleen op Rustoord. Om uit te rusten.

Waarvan? 'k Ben niet moe, alleen verdrietig, omdat Dolf hier niet is, en als Dolf hier was, zou ik ook verdrietig zijn en verlangen weer alleen te wezen. 'k Geloof dat zoo'n complicatie overspanning heet, nietwaar? 't Is hier ijsig kalm, het pension staat midden in een dennenbosch, en twee nachten heb ik niet kunnen slapen van dat sombere geklaag, dat 's avonds door zoo'n woud van dennen gaat. Heb jij ooit een den hooren ruischen? Malle vraag, zul je zeggen. Ja maar, zie je, ik vind, dat jij neteengezicht hebt om urenlang onder zoo'n ruischen den te liggen, en dan te denken, dat het een eikeboom is geweest. Of beter heelemaal niet te denken. Dat pleit voor jou. En ik wou, dat ik zoo was, want dan zat ik

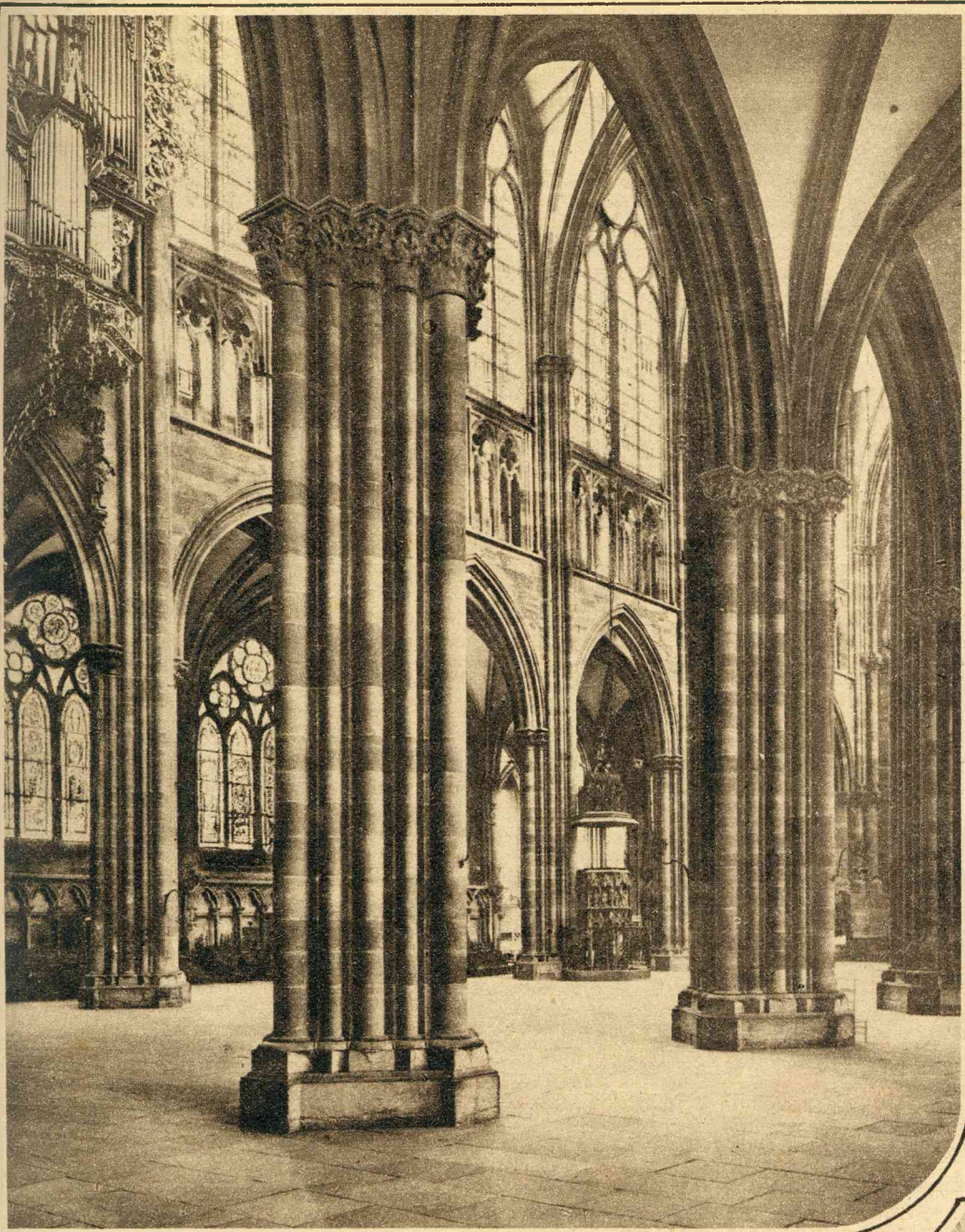
nu niet alleen op Rustoord, met het lugubere weten elken dag drie liter melk te moeten drinken, maar dan zou ik 's middags heerlijk gaan shoppen met jou en in 'n tearoom aan een verboden likeurtje nippen.

De hoofden van Rustoord zijn twee rijpe, ongetrouwde dames, die het onderwerp, hoe ik, als getrouwde vrouw, toch overspannen kan zijn, elken dag weer, geloof ik, behandelen. Ze hebben het idee, dat alleen haar ongetrouwde sexegenooten dat privilege hebben. Waarop zij dan natuurlijk een gunstige uitzondering maken. En je begrijpt ook wel, dat ze, met betrekking tot mij, spreken van hoogst gunstige uitzondering. Een getrouwde — een jongs getrouwde vrouw — en dan nog overspannen. Ze noemen me mevrouw-tje — zie de verkleining — en soms zelfs zeggen ze: „Zult u aan uw melkje denken mevrouw-tjelief?” Fancy! Juffrouw Bella noemt me af en toe Kind. Ik ben een wezen van beklag, en, o, ik moet zooveel rusten, en ik kan niet. Als ik de macht had, dan liet ik alle dennen rooien, en pootte inplaats ervan zandaardappelen, die nuttig zijn en geen lawaai maken. Maar dan zou Rustoord misschien Aardappelhof heeten, en ik zou er niet zijn.

Weet je Greet, hoe 'k hier vier dagen geleden ben aangekomen? Ik stapte natuurlijk aan een verkeerd stationnetje uit. 't Zijn hier allemaal van die miniatuurhaltes, en vergissen is menscheijk, vooral, als je overspannen heet. Toen ben ik dus dwars door de hei met mijn reistasch naar de goede halte gesukkeld, en toen ik opeens midden in de hei stond en nergens een mensch zag, heb ik me maar kalm voorover laten glijden en mezelf het genot van een woeste huilpartij geschonken. Wat verkwikt zoo iets hè? Net zooveel als een nieuwe mantel, waarop je niet gerekend hebt.

Er wordt op mijn deur geklopt en ik weet, dat het mijn

9 September

ELZAS-LOTHARINGEN.

Vele jaren achtereen is Elzas-Lotharingen een twistappel in Europa en een aanleiding tot oorlog geweest. Thans, door de overwinning der geallieerde legers en door het uitroepen van de republiek in Duitschland, zal het wederom bij Frankrijk worden gevoegd, en naar wij hopen, geen nieuwe aanleiding worden tot oneenigheid. — Hierboven geven wij een intérieu van de fraaie Kathedraal te Straatsburg. Deze stad is met Metz, de belangrijkste stad van het voormalige Deutsche Rijkland.

melkjeis. Ik ga weer terug naar de baby-periode met tinnen kroesjes en slabbetjes. Maar voor ik „ja-ja” zeg, — o, met zoo'n lieve intonatie — zeg ik jou adieu.
Lies.

6 September

Mon amie,

Je schijnt geen tijd te hebben om je om mij te bekommeren. Als jij hier zat, en ik zat in Amsterdam, dan zou ik toch temidden van mijn wereldsche vermaken aan jou denken. Desnoods zou ik, als ik naar de opera ging, papier en Dolf's vulpen meenemen, en in de pauzes aan jou schrijven. De pauzes zijn lang Greet, en zelfs kun je, geloof ik, in het rijtuig op je knie krabbelen, tenminste als je over asphalt rijdt. Ik had je die wenken eigenlijk niet moeten geven, maar — ik wil eerlijk zijn — ik snak naar een brief van jou. Omdat, en nu ga ik de volgende woorden rood onderstrepen, opdat die, in je prethoofd blijven hangen, omdat ik van jou weten wil, hoe Dolf het maakt, wat hij doet, of hij 's avonds thuis is, of hij me werkelijk mist, en of hij magerder geworden is. Want Greet, ik ben jaloersch. Niet maar zoo'n beetje bakvischachtig jaloersch, maar echt, hevig: la grande jalousie! Hebben we dat onderwerp al eens niet behandeld tusschen twee petit-fours in? Ja, er staat me nog iets van voor, dat jij zei, dat jij het niet was. Maar jij bent niet getrouwd, en zelfs niet eens verloofd, dat is werkelijk een superieure eigenschap van je, die evenwel insluit, dat je over jalouzie niet oordeelen kunt. Als je het kon, dan zou je weten, dat deze ziekte — want dat is het — veel erger is dan een puistje op je rechterwang als je naar een dinertje moet, of een groote moedervlek net in het décolleté van je japon. O, oneindig veel erger, niet te vergelijken gewoon.

Overdag — dan gaat het nog. Dan denk ik aan Dolf op zijn kantoor. Hij heeft een aardige rood-bruine typiste, maar hij heeft me eens zoo eerlijk verzekerd, dat hij roodbruin haar prachtig vindt — dat ik voor haar niet meer bang ben. Als hij gezegd had, dat hij het monsterlijk vond, dan zou ik nu, overdag, ook geen rust meer hebben. Tegen twaalf uur word ik kriegel, dan moet ik iets mals, beter gezegd, iets overspannens doen, want dan gaat Dolf in stad koffiedrinken. Ik denk geen moment, dat hij naar huis gaat, want hij houdt niet van de café-au-lait, die onze Lena brouwt. Dus hij gaat de stad in. Waar gaat hij heen? Ik volg hem naar alle restaurants, door alle straten, en ik weet precies, waar hij nagekeken wordt, en waar twee vrouwen om hem fluisteren en probeeren zijn aandacht te trekken. Ik wou, dat Dolf rood haar had en zomerproeten, want ik weet van vroeger, dat je naar zoo iemand nooit, zelfs niet éénmaal kijkt. Als het beurstijd is — ik hoor den beursbengel kleppen — dan ben ik weer rustig en tracht naar liefde. Maar 's avonds — o, Greet, die avonden. Als Dolf me hier nog zes avonden laat, dan ben ik 'alleen nog een overspannen schim van mijn vroegere overspannen-zelf. Ik heb nooit geweten, dat een avond in een stad, zoo vol genietingen is. Greet, bij alles wat ons vroeger lief geweest is, bij onze gemeenschappelijke snoeppartijen in het halfpersoons kostschoolbed, bij onze bevinging voor Lou van der End, bij onze eerste slobkousen van peau-de-Suède en onze eerste baljapon van rose Crêpe-de-Chine, smee ik je, ga morgenavond naar Dolf, en zeg, dat ik je dwaze brieven schrijf, en dat hij mij terug moet halen. Ik kan het niet vragen, want ik heb dit alles gewild. Denk nu eens niet eerst aan je nieuwste golf blouse, maar denk eerst aan mij.
Lies.

Greet,

Je hadt me niet hoeven schrijven, en zeker niet op een Correspondentiekaart, dat je Dolf niet thuisgetroffen hebt. Ik heb zoo'n idee, dat je 's middags Dolf hebt getelefoneerd: „Ben je vanavond thuis?” En op Dolf's ontkennend antwoord 'n correspondentiekaart naar je toe hebt gegrist, om met je meest kriebelige hand aan mij te vertellen, dat hij niet thuis was. Daarna ben je naar den schouwburg gegaan, waar je met je nieuwste jongenskapsel furore gemaakt hebt. Ja, zoo'n vlinder ben je wel. Ik heb dom gedaan, om je zooveel van mezelf te vertellen. Misschien heb ik gedacht, dat je mijn brieven toch niet zoudt lezen. Hoe het ook zij, ik heb gemeend, dat vriendschap toch meer was dan het samen bestudeeren van modealbums en het samen bezoeken van een thé-sélect. Ik heb me vergist.

L.

12 September.

Je schrijft, dat je mij m'n brief niet kwalijk neemt. Ik had niet anders gedacht. Wanneer heb jij ooit iemand iets kwalijk genomen. Lieve kind, daar ben je veel te indolent voor. En je schrijft ook, dat je vindt, dat ik heel raar doe. Dank voor het compliment. Want ik weet, dat je bij je kennissen gaat schwärmen met die excentrieke vriendin van jou. 't Is tegenwoordig toch immers mode om excentriek te zijn. Heusch, ik zie Rustoord binnenkort ook jouw nieuwste herfstcreaties herbergen, en ik profeteer zelfs een gansche stroom van najaarsoverspanningen. Wat zullen dan juffrouw Belle en juffrouw Sophie ideaal-Litzonderingen worden.

Natuurlijk, je hebt gelijk. 't Was maar 'n gril van het oogenblik, die me zoo heeft doen schrijven. Dolf is 'n gentleman — toevallig, dat zeg jij ook met lila inkt op ivoor papier. 't Heeft cachet hoor. „En alleen het feit, dat hij een gentleman is, sluit alle deugden in.” Greet, ik heb nooit geweten dat jij zoo'n menschenkenner bent. Ik heb werkelijk altijd gedacht, dat je alleen iemand in smoking of in rok — behalve dan een kellner — een gentleman vindt, maar nu vertel je me allerheerlijkst-openhartig, dat ook iemand zonder Mr.-titel een heer kan zijn. Kind, Rustoord stort in bij al die wijsheid. Onbegrepen wijsheid evenwel, want Dolf heeft een Mr.-titel, dus wat bedoel je?

Prettig dat je Dolf in den schouwburg gezien hebt. Zoo, was hij alleen. Ongezellig voor hem. En heel attent van jou om hem te inviteeren, opdat hij niet mee: alleen middagmaalt. Zeker, ik ben je dankbaar. Hoewel mijn jalouzie weggesmolten is als sneeuw onder een koesterend zonnetje. Er is niets meer van overgebleven dan een groote mate zelfverachting.

Nog vijf dagen, dan komt Dolf hier. En over twee weken ben ik weer thuis. Ik kan me toch niet te gauw gewonnen geven.

Als steeds, je Lies.

P. S. Tracht uit te vinden, wie die groote, blonde vrouw was, met wie Dolf in de pauze gepraat heeft. Erg attent van je, om dat in een P. S. te memoreeren.

ELZAS-LOTHARINGEN.

Metz. — Gedenkteeken op het Chambière-kerkhof voor de in 1870 gesneuvelde fransche soldaten. Jaarlijks worden er door de fransch-voelende bewoners van Elzas-Lotharingen op dit standbeeld kransen neergelegd als een hulde voor de in den fransch-duitschen oorlog van 1870 gevallen Franchen.

15 September.

Lieve Gré.

Zoopas je wel erg geparfumeerd briefje ontvangen. De dames Bella en Sofie snóven, toen het op de ontbijttafel naast mijn bord lag. En Trouw, de hond, sprong van den stoel aan mijn rechterhand, waarop hij altijd zit, als we eten, en liep proestend naar de veranda. Toch ligt dat wel erg geparfumeerde briefje nu bij me op tafel, en ik haal, met den penetranten geur van cherry-blossom, veel prettige herinneringen op. Ik zou haast beginnen met: Weet je nog wel, hoe dol we vroeger waren op lavendel? Weet je nog wel... Maar dan bedenk ik mij, dat ik nu toch heusch wel iets gewichtigers te schrijven heb. Wij noemen ook het uitzoeken van zijden kousen gewichtig nietwaar Grete? Ik vind het lief van je, dat jij in je vlinderbestaantje nog getracht hebt uit de vorschende wie die groote, blonde vrouw was. Ik zie haar aldoor voor me, en waarschijnlijk veel groter en blonder dan ze in werkelijkheid is. Schrijf me dit eenige nog, was ze goed gekleed? Jij vertelt me hoe ze heet, maar wat zegt de naam Vermeer me, en je schrijft ook dat ze getrouwd is. Doch ik vraag je in gemoede Greetje, kan dat niet juist haar charme zijn?

Voor ik hierop doorga, eerst even je drie vragen beantwoorden: 1. Nee, ik ben niet dikker geworden. 2. Nee, ik ben niet bruinegebrand. 3. Nee, ik loop niet blootsvoets en op sandalen. En na dit driewerf nee, ontbreekt de lust me nog verder te gaan. Je briefje geurt toch wel heel, heel sterk. 'n Tijkje minder cherry-blossom Margaret, my dear.

Je P. S. is uiterst geheimzinnig en obscuur-raadselachtig, en ik, arme, ben al te veel vergroeid met de dennen, met de natuur en met mijn eigen gedachten in dezen korten tijd, dan dat ik ook maar eenigszins benaderen kan, wat je bedoelt.

je Lies.

17 September.

Lach niet dat valsche, parelende lachje van jou, waarmee je me vroeger al irriteerde, wanneer je dezen brief opensnijdt. Want morgenavond zal ik weer thuis zijn, hoor je dat, begrijp je dat, neem je dat op in je hoofd, dat leeg van hersenen is? Thuis, in een huis, dat voortaan voor jou gesloten zal zijn. En den laatsten avond, dat ik hier ben, zal ik je toch nog even kalm zeggen, hoe ik over je denk. Later zal ik er misschien geen lust en geen tijd meer voor hebben. Ik heb altijd gedacht, dat je te dom was om lichtzinnig te zijn. Dat je valsche was, heb ik altijd vermoed, je hebt niet voor niets groene oogen. Maar dat je geraffineerd bent als de meest volleerde coquette, geraffineerd, hoor je, dat had ik van jouw lijzennatuur nooit kunnen denken. Als je nu maar niet denkt dat ik je complimenteer met mijn „geraffineerd”. Want zoo min en zelf-ingenomen ben je wel. En daarom zal ik het nog duidelijker zeggen: Je bent verachtelijk, en je bent laag, laag en verachtelijk ben je. Begrijp je dat?

Ik ben werkelijk nog bang dat je het niet zult begrijpen, en als ik er aan denk, nu op dit oogenblik, hoe je misschien je onschuldige poppesnoetje trekken zult, dan zou ik je uit die onschuldspose kunnen schudden. Ik zal nog duidelijker zijn.

Dolf is hier vandaag geweest. Het was een heerlijke dag — dat hindert je hè? Ik wilde 's avonds een verrassing stoppen in den zak van zijn over. Wat bete hè, wat kinderachtig, wat sentimenteel — en ik vond erin een zijden zakdoekje en een briefje. Het zijden zakdoekje heeft Trouw al verscheurd — jouw verzameling is toch groot genoeg. Den brief heb ik nog hier. Maar om jouw stupiditeit nog tegemoet te komen, copieër ik hem hierbij:

„My Darling, kun je morgenmiddag komen golfen? Ik ga met den trein van 2.45. Ik hoop zoo, dat jij je vrij kunt maken. Ik verlang weer zoo naar een zaligen middag. We zullen toch wel heel veel samen kunnen zijn, zonder dat het direct opvalt hè? Vin-je die geheimzinnigheid ook niet heerlijk? Ik kan aan niets anders meer denken, dan dat ik je morgen zal zien.”

Ik bewonder je stijl, en je hebt werkelijk zonder fouten geschreven. Daarom kon het briefje niet langer zijn zeker. Begrijp je het nu? Wat ik met deze karakterschets van jou ga doen, weet ik nog niet. Misschien ga ik er mee naar je

ouders. Nu ga je natuurlijk huilen en je haar wegstrijken — toch altijd zoo, dat het je flatteert — en misschien waag je het nog om mij te smeeken, dat niet te doen. Maar dit zeg ik je, jouw brieven gaan ongeopend terug, en bij mij in huis zet je geen voet meer. Als ik er aan denk, hoe je nog met die valsche poesepootjes van jou getrap hebt op mevrouw Vermeer, die getrouwd is, en vijf kinderen heeft. Wat je ook wel geweten zult hebben, maar dat schreef je niet. 'k Ben blij, dat ik nu weet, wie je bent. Morgen ben ik weer thuis — en werkelijk — ik behoef me eigenlijk op jou niet zoo boos te maken, want voor jouw charmes, nee, daar ben ik niet bang voor. 'k Ben alleen verontwaardigd over je leeg, valsche, laffe zelf.

18 September, 's avonds van huis.

Lieve Greetje,

Ik heb net gehuild en gesnikt en gelachen en nu zit ik voor Dolf's bureau en voel me heel klein. Toen ik hier aankwam, nog geen uur geleden, lag op de tafel een coquet vierkant enveloppe — ik bewonder je smaak — en erin vond ik jouw naam en den naam van een vreemde grootheid. Nu combineer ik direct — dat is de hij natuurlijk, die 'n gentleman is zonder den meesterstitel. Dat was het raadselachtige P. S. uit je laatsten brief. Waarom ben je niet

EEN EIGENAARDIG VERVOERMIDDEL IN NOORD-CHINA.

Een één-wielige, met zakken beladen zeilwagen op een landweg in Noord-China. De Chineezers weten van dit eigenaardig vervoermiddel een zeer handig gebruik te maken.

duidelijker geweest? Op Dolf's bureau ligt nu het briefje, het briefje, dat je verloren hebt in den schouwburg, tegelijk met het zijden zakdoekje. Weet je niet, dat je vroeger ook altijd alles verloor, en dat je het dan later weer heelemaal vergeten was? O lieve onschuld. En Dolf, die het, om je te plagen, in zijn zak heeft gestoken, en het toen ook rustig vergeten heeft. Hoe ver moet ik me voor jullie in het stof buigen? Greet, de brief, dien ik je in 'n ontoerekenbare bui heb geschreven, stuur dien mij terug, ik omlijst hem en hang hem in mijn kamer boven mijn divan. En nu — laat mij je feliciteeren, nu op dit moment snuiven Bella en Sofie boven jouw verlovingsaankondiging, die ook lichtelijk geurt. Kom morgen bij me lunchen — alle deuren staan wagenwijd open. En dan later gaan we teaan samen. En 'n japon koopen voor jouw verlovingsreceptie. Wat zou je zeggen van vieux-rose met goudbruin?

je Lies.

MET MILITAIRE EER

ER was een Belgisch soldaat overleden en de buurt was er vol van. De menschen gingen zelfs zoo ver in hun sympathie, dat ze den armen man zijn sterven bijna kwalijk namen nu hij waarschijnlijk spoedig voet op vaderlandschen bodem had kunnen zetten. Maar er viel niets aan te veranderen: hij was dood en zou begraven worden. Met militaire eer.

Den morgen van de begrafenis spoot een sterke wind koude plasregens in schuinsche richting door de straten. Het Belgisch muziek-corps stond te kleumen, een paar meter van 't sterfhuis; en een troepje onzer Hollandsche soldaten, slecht-aangekleede meelzakken, stond er eveneens te kleumen. Op den middenweg stapten drie „hoogen” heen en weer. 't Duurde lang vóórdat de lijkwagen kwam en niemand kon het 't eere-gilde ten kwade duiden dat zijn leden om beurt verdwenen in de tapperij om den hoek of in den bakkerswinkel, waar een schotel Amsterdamsche korstjes lonkte. Een mensch is maar een mensch, nietwaar?

Doch eindelijk, na een vol uur wachters, daar deinde de lijkwagen toch aan! De Belgen kwamen uit stoepen en van kozijnen; de Hollanders eveneens. Onze tamboer werd fleurig en ging onderhandelen met den Belgischen dirigent en nu zat ineens de optocht keurig in elkaar en weerklonk „de” Marche Funèbre.

We hadden den doode niet gekend, nooit gezien zelfs, maar we liepen mee. En ik had onmiddellijk een dikke prop in mijn keel vanwege 't aandoenlijke geheel.

Als een slak kroop de stoet verder door de gietregens. 't Water liep in mijn mantelkraag en zieperde gezellig in mijn, lage schoenen.

„Laten we vooruit gaan naar 't kerkhof,” stelde mijn gezellin voor, „anders mogen we er misschien niet op!”

Dat was een goed idee. We sloegen een zijstraat in en baggerden langs een anderen weg naar 't kerkhof toe. De tonen van de treurmuziek gingen met ons.

„Nou, die gaat er lollig onder, buur!” riep een meisje tot een schipper die zijn dek stond te zwabberen. De schipper lachte en zette zich tot kijken.

Op het kerkhof, ongeveer 1½ M. grooter dan een kleine hoedendoos, waren weinig menschen en aanvankelijk werd ons vergund vlak bij den kuil te staan, die den gestorvene met vele andere dooden tot laatste rustplaats zou dienen. Maar toen de stoet binnen kwam, werden we een eind achteruit gedreven, doch niet zóóver, of we kwamen midden in 't Belgisch muziek-corps te staan.

„Prenez garde, mademoiselle,” zei een rood-snorrige Belg, „meteen gaan ze schieten — de moffen!”

„Waarom ziet ge zoo kwaad?” vroeg een andere aan zijn kameraad. „zijde-gij moe?”

„'k Heb honger!” antwoordde de aangesprokene, nijdig in zijn trompet blazend.

„Allez!” riep de eerste, monter. „'k heb toch ook slechts stienkend broed gehad vanmorgen?” En hij keek naar den dirigent, die waarschuwend de hand hief.

„Zoo-nen rommel!” pruttelde de Belg naast me. „regen... wind... hij daar komt toch wel in den put, n'est-ce pas, mademoiselle?” Glunderend liet hij zijn trompet neer in 't zwarte foudraal. „Der zit water in!”

Langzaam, langzaam zakte de kist, terwijl de wapenbroeders den doode 't laatst vaarwel toebleezen. En daarna stapte een Hollandsche „hooge” naar voren en brabbelde iets van een papiertje, zóó bescheiden-zacht dat niemand er een woord van verstond. Maar we vonden 't allemaal toch heel mooi. Natuurlijk.

Doch véél mooier waren de woorden van een jongen Belg, een vriend van den gestorvene waarschijnlijk, die zijn stem liet zingen over de groeve, sprekend enthousiaste woorden. Ik kneep mijn handen samen en beet in mijn onderlip om me goed te houden.

„Adieu Lucien! adieu!” zong de vriend. En nog eens, met een gebaar als een groet: „Adieu Lucien! adieu!”

Ik kreeg een duwtje en zag verdwaasd om. Vaag besefte ik dat ik traan-oogen had en 't begin van een rooden neus.

„Mademoiselle — 't is gedaan gelukkig!” Hij oogde langs me heen. „Allez, Constant, ga-de gij mee? En gij, Pierre?”

Achter onze soldaten om, die grinnkend hun eerekruid hadden verschoten, slopen ze zoo snel mogelijk weg. We zagen ze voor ons uit gaan, pratend en lachend, en schurkend het kroegje naast 't kerkhof inschieten. Ook de man wiens stem gezongen had: „Adieu Lucien!”

We liepen naar huis door den feller wordenden regen. „Daar was nu niets geen naars aan!” zei mijn gezellin.

Ik huiverde in mijn natten mantel en dacht aan den doode die alleen werd gelaten. Zacht zei ik:

„De hemel behoeft alle onschuldige soldaten voor zóó'n militaire eer...”

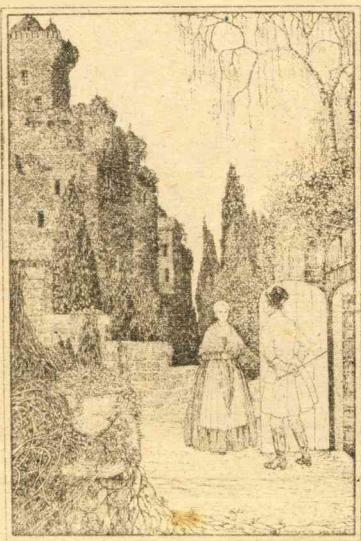
JULIA FRANK.

Nieuwe Boeken.

De gebroeders Kluitman zonden ons een heelen stapel jongens- en meisjesboeken, het een al aardiger en mooier uitgevoerd dan het andere, met verzoek er iets in ons blad van te willen zeggen. We doen dit gaarne, want goede boeken zijn zeldzaam... en aanbevelenswaard. Deze alle zijn van schrijvers en schrijfsfers, die reeds meermaals blij gegeven hebben, ons jonge volkje op voortreffelijke en leerzame manier te kunnen bezighouden. Ze hier een voor een te bespreken, zou te veel van onze ruimte vergen. We laten hieronder daarom een lijst volgen van, alle ons gezonden werken, maar we willen toch niet nalaten afzonderlijk de aandacht te vestigen op „Sturm-fels”, van Marie Boddaert, dat een tegengift is voor allen, wier levensbeschouwing te zwart is, en ontaard is in een zelfzuchtige ontevredenheid. Dit boek moest niet alleen door de overige, maar

ook door de ouderen gelezen worden. Het zou den geest van velen verfrissen! Ook het andere gereproduceerde boek: Lies en Loek op de H. B. S. door Tine Brinkgreve-Wicherink is opwekkende lectuur. Het is een reeks van vroolijke en lieve gebeurtenissen, die op een frissche en prettige wijze is verhaald. Ook van de overige, hieronder volgende, werken kunnen wij niets dan goeds zeggen.

Nelly Hoekstra-Kapleyn, Ali en haar Vriendje f 0.65 ing., f 1.10 geb., f 0.90 gec. Tine Brinkgreve-Wicherink, Lies en Loek op de H. B. S. f 1.65 ing., f 2.40 geb. Marie Boddaert, Sturm-fels f 2.75 ing., 3.50 geb. Jan Ligthart, een Zomervacantie bij de Grenzen f 1.65 ing., f 2.40 geb. Henriëtte Blaauw, Bij Regen en Zonneschijn f 1.65 ing., f 2.40 geb. Tine Brinkgreve, De Zusjes Breesma f 0.65 ing., f 1.10 geb., f 0.90 gec. Alfred Listal, Sneeuwkllokje f 1.25 gec. Henriëtte Blaauw, Van Wijd en Zijd, Uit vroeger Tijd f 1.25 gec.

Illustratie uit: Sturm-fels, door Marie Boddaert.

Illustratie uit: Lies en Loek op de H. B. S. door Tine Brinkgreve-Wicherink.

DE DUITSCHE EX-KEIZER IN ONS LAND

DE EX-KEIZER BIJ GRAAF BENTINCK.

Zooals men weet vertoeft de Duitse ex-keizer sinds Maandagmorgen 11 November op het kasteel van graaf Bentinck, nabij Maarn gelegen. Onze foto links geeft het stationsplein te Maarn waar alles in gereedheid was om den ex-keizer te ontvangen. Marechaussées en veldwachters hadden het perron afgezet om demonstraties te voorkomen. Op de rechter foto ziet men den ex-keizer met zijn gastheer het slot uitkomen om een ochtendwandeling te gaan maken.

HET TEGENWOORDIGE EN VROEGERE VERBLIJF VAN DEN EX-KEIZER.

Links het „Huis te Amerongen” van graaf Bentinck, waar de ex-keizer nu verblijf houdt, en rechts het keizerlijk slot te Berlijn, zijn vroegere woning.

DE VERANDERINGEN TE BERLIJN.

Sinds de Duitse keizer van zijn rechten op den troon afstand heeft gedaan, is er in geheel Duitschland, doch vooral in Berlijn, zeer veel veranderd wat het openbare en politieke leven betreft. Onze foto's geven daarvan een duidelijke illustratie. Links ziet men een groote volksmenigte voor het Rijksdaggebouw, terwijl op het terras een lid van den arbeiders- en soldatenraad het woord voert. Rechts: De bezetting van de Garde-Uhlanen-kazerne gaat over tot de nieuwe regeering.

Een Zelfvervaardigd Poppen-Ameublement.

Een aardig werkje voor onze Meisjes.

Ik heb al eens van eenige nichtjes een standje gehad, die schreven, dat de knutselwerkjes die ik zoo af en toe te maken geef, meer voor jongens dan voor meisjes geschikt zijn.

Nu wil ik niet graag met mijn lieve nichten kwade vrienden worden en daarom los ik mijn kort geleden plechtig afgelegde belofte in en geef ik hier nu eens een werkje, dat voor hen geschikt en uitsluitend voor hen bestemd is. Dit sluit natuurlijk niet uit dat de jongens hun zusjes er best aan mogen helpen.

Je ziet hiernevens afgebeeld een ameublement voor het salon van de pop. Keurig nietwaar?

Dat ameublement gaan we nu zelf maken. Als materiaal gebruiken we kanvas of stramienpapier, dat jullie wel bekend is en in iederen handwerkwinkel te verkrijgen is.

Voor de zeskantige salontafel (Fig. IIIa en b) nemen we een stuk papier dat 31 cm. lang en 6 cm. breed is, vouwen dit in zes stukken elk van 5 cm. en gebruiken het overschietende deel om aan te plakken. Onderaan elke zijde wordt een reep van $1\frac{1}{2}$ cm. breedte $3\frac{1}{2}$ cm. lengte weggeknipt, waardoor de tafelpooten gevormd worden. In het midden van elke zijde wordt verder een stuk papier weggeknipt van $1\frac{1}{2}$ cm. hoog en $2\frac{1}{2}$ cm. breed en de aldus verkregen opening van binnen met een stukje gekleurde zijde beplakt.

Van het tafelblad, dat voor de stevigste dubbel genomen wordt, moet elke kant 6 cm. breed zijn en uit de bovenste papierlaag wordt eveneens, nu een zeskantig stuk geknipt waarvan elke zijde $2\frac{1}{2}$ cm. lang is. Ook dit wordt met zijde beplakt.

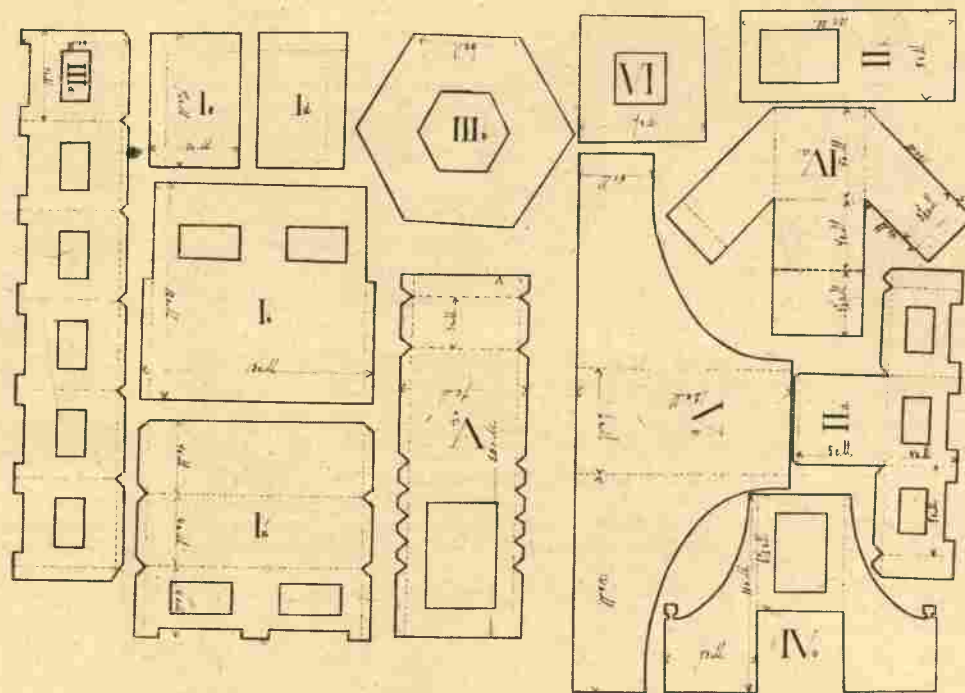
De kanapee (Fig. 1a, b, c, d.) bestaat, uit vier gedeelten, nl. den rug 12 cm. hoog en breed, de zitting die eveneens 12 cm. in 't vierkant is en in drie deelen elk van 4 cm. gevouwen wordt en de beide leuning, die $7\frac{1}{2}$ cm. hoog en 5 cm. breed is. Van deze leuning worden twee zijden elk ter breedte van 1 cm. omgevouwen. In de rugleuning, die weder dubbel genomen is, en aan de voorzijde der zitting wordt weer een gedeelte uitgeknipt en met zijde beplakt en onderaan evenals bij de tafelpootjes uitgeknipt. Voorts wordt aan den rug halverwege en aan de zitting geheel aan weerszijde een $1\frac{1}{2}$ cm. breede rand geknipt, deze dan omgevouwen en hiermede de verschillende deelen aan elkaar gelijmd.

De rugleuning der beide stoelen (Fig. IIb) is even hoog als die der kanapee en 5 cm. breed, terwijl voor de zitting, een reep papier genomen wordt van 17 cm. lang en 4 cm. hoog, dat in drie deelen van 5 cm. gevouwen en met de 1 cm. breede reep aan weerszijden, aan den rug wordt geplakt. Aan het middelste vak is de zitting 5 cm. in het vierkant aangeknipt. In den rug, die dubbel genomen wordt is wederom een stuk $4\frac{1}{2}$ cm. lang en 3 cm. breed uitgeknipt. — De luiersstoel is iets moeilijker. Hiervoor maakt men eerst een onderstel, de zitting; deze wordt geknipt naar het model in Fig. IVa afgebeeld. De zitting is 5 cm. breed en ruim $12\frac{1}{2}$ cm. lang en verdeeld in drie stukken van 5, 4 en $3\frac{1}{2}$ cm. De schuine zijanten zijn $3\frac{1}{2}$ cm. hoog en onderaan $7\frac{1}{2}$ cm. lang. Aan deze zitting wordt de leuning bevestigd, breed 15 cm. en hoog 11 cm. Dit stuk wordt in drie deelen gevouwen, elk van 5 cm. Deze beide gedeelten worden nu, volgens de afbeelding trapsgewijze uitgeknipt, in het ruggedeelte dat ook dubbel genomen wordt vooraan een langwerpige reep en in het onderste deel der zitting een smal gedeelte losgeknipt en omgevouwen, bij wijze van voetenbankje.

Heeft men den luiersstoel tot een goed einde gebracht, dan zal de sofa (Va, b) geen moeite meer kosten. Ook voor deze wordt de leuning, die dubbel genomen en 12 cm. hoog en 30 cm. breed is, in drieën gevouwen, waarvan de trapsgewijze uitgeknipte zijstukken 12 cm. en het middenstuk 6 cm. breed is. De zitting een reep papier 20 cm. lang en 6 cm. breed (zie fig. Va) wordt aan de eene zijde aan den rug en aan de onderzijde aan de zijleuningen bevestigd. De zitting van boven uitgeknipt en met zijde bekleed. Ten slotte rest ons nog het kleine pronktafeltje. Deze is vierkant genomen, maar komt in afwerking geheel met de salontafel overeen. Ook hier is het tafelblad dubbel genomen. De afmetingen van het blad zijn 7 cm. in het vierkant en het onderstel is 4 maal 5 cm. breed en 4 cm. hoog.

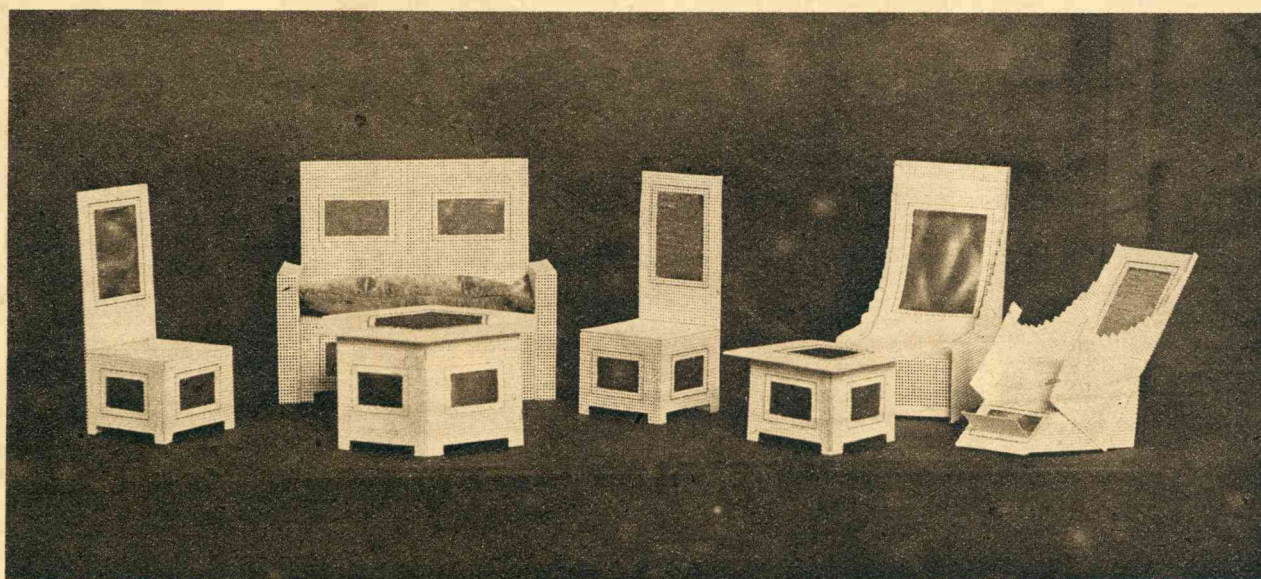
Om het jelui te vergemakkelijken, geven we hierbij de knippatronen van alle meubelen op een zestiende der grootte, de maten zijn hierop overal aangegeven.

Oom Tom die het hier afgebeelde ameublement zelf gemaakt heeft, geeft jelui de verzekering dat de meubeltjes stevig zijn en te zamen een aardig geheel vormen. Hij raadt dan ook zijn nichtjes aan het na te maken, hetzij voor zichzelf of voor kleinere zusjes.

KNIPPATROON VOOR ONDERSTAAND AMEUBLEMENT OP $\frac{1}{16}$ DER GROOTTE.

Ia zitting, Ib rugleuning, Ic en d zijleuningen van de kanapee, IIa zitting, IIb leuning van den stoel, IIIa onderstel en IIIb blad van de groote tafel, IVa zitting en IVb zij- en rugleuning van den luiersstoel, Va zitting en Vb zij- en rugleuning van de sofa, VI blad van het kleine tafeltje. Voor het onderstel hiervan neemt men van IIa de zijvakken viermaal zonder de aangehechte zitting.

EEN EIGENGEMAAKT POPPEN-AMEUBLEMENT.

Met het oog op het aanstaand St. Nicolaasfeest heeft de Redactie van „Panorama” besloten bovenstaand ameublement te verloten onder de neven en nichten van Oom Tom die een goede oplossing inzenden van onderstaand Prijsraadsel.

Ons nieuwe Prijsraadsel.

We plaatsen nu een Prijsraadsel waaraan allen kunnen deelnemen. Men behoeft hierbij niet te denken, alleen goed te kijken. In elk van de zes afgebeelde plaatjes is een fout. Wat is er fout?

Onder de goede oplossers wordt verlot:

1e. Bovenstaand poppen-ameublement.

2e. en 3e. Een paar fraaie boeken in prachtband.

Mocht de eerste prijs ten deel vallen aan een neefje, die dit ameublement niet wenscht, dan kan hij in plaats hiervan een boekwerk krijgen en wordt het ameublement in ons Kerstnummer weer verlot.

Oplossingen vóór 27 November te zenden aan Oom Tom, Redactie „Panorama”, Doenzastraat, Leiden.

Oplossing Prijsraadsel 2.

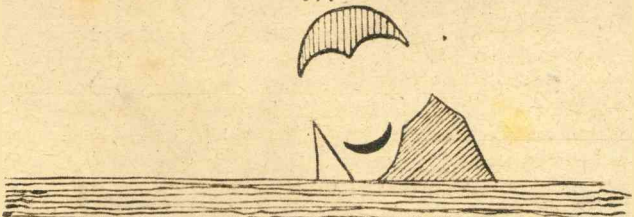
De oplossing is: dwergen, dwergenblad, snaken, ooren, geweest, rat, verkopen, naar de maan of hiervandaan.

De prijzen zijn ten deel gevallen aan Corrie van Peperzeel te Den Helder en Annie Verseeff te Amsterdam.

Wat moet dat worden?

Een grappige teeken-opgave.

IV.

U hadt gelijk, Oom, de maan is het niet, maar een luchtballon, we zien het nu duidelijk. De laatste ronde haak moet de gondel worden! — Nog niet helemaal juist, maar hierover nader in een volgend nummer.

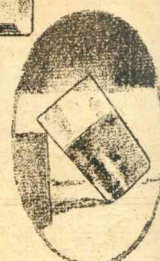
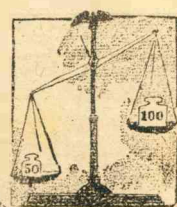
Ons Babbelhoekje.

Helena van Gelder. — Ik hoop dat nu je eenmaal met raadsel-oplossen begonnen bent, je ook geregeld hierop je best zult doen, ook al zijn ze wat moeilijker.

W. Bredt. — Het plaatje van de beide heeren was geen prijsraadsel en behoeft niet opgelost te worden. Dit moet alleen als er Prijsraadsel boven staat.

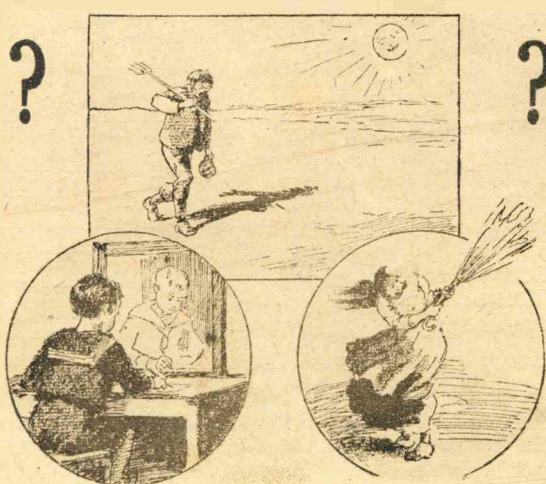
Lena Meijer. — Ik ben altijd blij dat mijn familie vermeerderd wordt, doordat ik er een nichtje bij krijg. Ik verwacht dan ook dat je bij de andere nichtjes niet achter zult blijven.

Henri de Leau. — De prijzen worden verlot. Ik laat daartoe uit de goede oplossers een tweetal uittrekken. Je mag zelf raadsels inzenden en als ze niet te bekend zijn en voor plaatsing in aanmerking komen, worden ze met een boekwerk beloond.

Wat is de fout in deze afbeeldingen?

OOM TOM.

Wat is de fout in deze afbeeldingen?

DE AVONTUREN VAN JOE JENKINS

DE DOOS VAN LODEWIJK DE VIJFTIENDE

II

Neen. Vier jaar had ik deze ellende gedragen. Nu, terwijl het geluk mij toelachte, voor het eerst in mijn leven glimlachte — nu moest ik het grijpen en vasthouden.

Morgen zoo vroeg mogelijk zou ik een juwelier opzoeken en hem mijn kleinood verkoopen. Niet zoo op het eerste bod, o neen. Ik had gehoord, dat deze lieden den leken ongehoord lage aanbiedingen maakten.

Hier gold het, slim te zijn en te doen, alsof men het niet noodig had. . . . Morgen vroeg, wanneer ik naar kantoor ging, was ik misschien reeds een welgesteld man. . . . U lacht, Mr. Jenkins. Vierduizend Mark — ja, belachelijk nietwaar? Maar. . . . wie in zulke ellende geleefd heeft als ik. . . . voor zoo iemand zijn vierduizend Mark een ongehoord vermogen.

Morgen vroeg. . . . morgen vroeg. . . . neen, dat was een eeuwigheid. Een vollen langen nacht zou dat beteekenen, dien ik heel zeker zou doorbrengen zonder een oog dicht te doen. Ik keek op de klok. Het was negen uur. Wanneer ik het probeerde. . . . En plotseling greep mij de bedwelming van het bezit. Ik had toch een vermogen in de hand; waarom zou ik wachten? Het bloed steeg mij naar het hoofd. Neen, ik moest geld hebben.

Niet ver van hier woont een antiquaar. Ik had hem dikwijls gadegeslagen, wanneer hij 's morgens vroeg zijn klein uitstalraam opende. Die zou voor een koopje te vinden zijn, zelfs al zou het midden in den nacht zijn. Snel kleedde ik mij aan en sloop de straat op, de vuist in mijn zak om de kostbare doos geklemd.

Het zaakje was reeds donker en gesloten. Nu, er was nog wel een achterdeur naar zijn privéwoning; juist, hier was een bordje:

„August Wermke”

stond erop. August Wermke: dat was dezelfde naam, die op het winkelraam stond. Ik belde en trad binnen.

De oude antiquaar, die op vilten pantoffels aangesloft kwam, was niet erg verwonderd. Hij zou wel aan zulke bezoeken gewend zijn. Hij liet mij in een klein onooglijk kantoor binnentreden, welks eenig sieraad een prachtige brandkast was. Ik kreeg mijn snuifdoos en legde haar zwijsend op de tafel. Mijnheer Wermke wierp een blik op de doos. Verwonderd trok hij de wenkbrauwen omhoog, wendde langzaam het hoofd om en mat mij met een wantrouwend gezicht.

„Is dit Uw eigendom?”

„Ja,” antwoordde ik. „Ik heb ze in de loterij gewonnen!”

Hij knikte, kreeg een vergrootglas en bekeek opmerkzaam en bijna devoot het gouden doosje. Het onderzoek duurde misschien wel een kwartier. Dan nam hij de loupe uit zijn oog, klapte haar dicht en vroeg terwijl hij zich tot mij wendde:

„U heeft toch een legitimatie bij U?”

„Natuurlijk,” antwoordde ik en zocht in mijn zak. Hij nam aarzeld mijn belastingbiljet aan, liet nog eens een onderzoekenden half wantrouwenden blik over mij glijden en vroeg plotseling:

„Wat wilt U voor de doos?”

„De snuifdoos is,” begon ik aarzeld, „vierduizend Mark waard. Tenminste ze was voor vierduizend Mark bij de post verzekerd.” De antiquaar wees op een kleinen houten stoel en zette zich achter zijn schrijftafel.

„Vierduizend” Mark is mij teveel,” zei hij eindelijk. „Ik kan u op 't oogenblik ook niet nauwkeurig zeggen, wat ik voor de doos geven kan. Ik moet de zuiverheid der steenen bij daglicht laten onderzoeken. Ik denk, dat het ongeveer op drieduizend Mark zal komen. Wanneer U daarmee accoord gaat. . . .”

Hij ontsloot de brandkast en nam er een bankbiljet uit.

„Hier heeft U een voorschot van duizend Mark, en morgenavond kunt U de resterende tweeduizend halen!”

Een oogenblik aarzeld ik. Hij stond glimlachend voor mij, in zijn hand het bankbiljet, dat krakend bewoog. Ik wierp een blik op het geld. Mijn hart klopte in mijn keel. Maar ik bedwong mij en zei zoo kalm mogelijk:

„Goed. Ik ga ermee accoord.”

Vijf minuten later stond ik op straat en had duizend Mark.

Als een bedwelmd wankelde ik door de straten. Vanmorgen vroeg een arme duivel en thans een man, die duizend Mark bezat. En nog tweeduizend te verwachten had. Ik voelde behoedzaam in mijn zak. Daar kraakte de bruine. Zou ik met dezen rijkdom in de zak binnen mijn armzalige vier muren terugkeren? Nooit! Neen, dezen avond moest ik feestvieren.

Plotseling viel mij vrouw Nordenfeldt, de collectrice, in de oude vrouw, die mij dezen rijkdom

gebracht had. Ze had juist voorspeld. Het lot had mij geluk gebracht. Dat verdiende wel een belooning. En plotseling wist ik het: ze moest mee feestvieren. Ja, dat was ik het arme oudje verschuldigd.

Ik zocht het briefje, dat ze mij gegeven had: Steineichenstrasse 102. In Berlijn Noord moest het zijn. Ik kende de straat niet. Maar welke bewoner van een groote stad kende wel elke straat van zijn vaderstad! Op den hoek stond een politieagent. Ik ging naar hem toe en vroeg hem mij te zeggen, hoe ik naar de Steineichenstrasse kwam. Hij zag mij hoofdschuddend aan: „Steineichenstrasse? Is er niet.” „Zeker,” antwoordde ik, „kijk, hier staat het. Steineichenstrasse 102, Berlijn N. Hij sloeg zijn boekje open, bladerde er met een gewichtig gezicht in en schudde zijn hoofd. „Een Steineichenstrasse is er niet in Berlijn.”

„Misschien een nieuwe straat,” meende ik. Hij haalde de schouders op. „Gaat U eens naar de wacht, daar kan men U een nauwkeurig antwoord geven.”

Ik ging naar de wacht. Een zonderling gevoel beving mij. Wat had dit te beteekenen? Een straat, die niet bestond? — Wel ja, misschien een van die straten in de voorstad, die pas in wording zijn, die nog geen mensch kent. . . .

Neen. Aan de wacht zei men mij heel duidelijk dat er geen Steineichenstrasse in Berlijn was.

Toen ik weer op straat was, voelde ik, hoe mijn hart sidderend klopte. Wat beteekende dat? Een straat, die er niet was — en de vrouw zelf had voor mij de straat opgeschreven. . . . Dus een vergissing. —

EEN BELANGRIJKE UITGAVE.

Bij A. W. Sijthoff's Uitg. Mij. te Leiden, verschijnt de tweede, herziene en geheel bijgewerkte druk van een door Dr. H. Brugmans, hoogleeraar aan de Universiteit te Amsterdam en Dr. G. W. Kernkamp, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit van Utrecht bezorgde *Algemeene Geschiedenis*. Het eerste deel van dit zeer belangrijke werk, de oude geschiedenis behandelend, is zoo juist verschenen. Het maakt een flinken en degelijken indruk; het is met een helderen, nieuwen letter op uitstekend papier gedrukt. Het oordeel dat de pers over den eersten druk van dit werk velde, was uitermate gunstig, en zal dit nu nog meer zijn, omdat de belangstelling voor de geschiedenis in de laatste jaren zeer is toegenomen, en een dergelijk werk in ons land bijna geheel gemist wordt. Een historisch platenboek, bevattende een belangrijke verzameling van meer dan 600 afbeeldingen, die betrekking hebben op de Geschiedenis van de vroegste tijden af tot op heden, wordt aan het werk, dat in 36 afleveringen van f 0.65 of in vier deelen gebonden wordt verkrijgbaar gesteld, toegevoegd.

verkeerd gehoord hebben was uitgesloten. Wat beteekende dit? Langzaam ging ik door de straten. Een fijne regen begon neer te ruischen, Langzamerhand werden mijn opgewonden zenuwen weer kalm. Alles zou opgehelderd worden. Er zou toch wel een vergissing aan ten grondslag liggen. Wellicht was de oude niet goed bij 't hoofd; wie kon het weten? En toen ik een uur later in een klein wijnhuis zat en een flesch Bordeaux dronk, toen was ik met God en de wereld tevreden. Wel is waar toen ik het biljet van duizend Mark wilde wisselen toen zag de waard mij wantrouwend aan en schudde het hoofd. Lachend nam ik het biljet terug en wierp een briefje van twintig Mark op de tafel. Het laatste. . . .

Toen ik 's nachts weer op mijn oude kamer kwam, toen kwamen toch weer allerlei bedenkingen bij mij op. Deze kamer, die nauwelijks was af te sluiten, was geen geschikte bewaarplaats voor een klein vermogen. . . . En het vele geld steeds bij mij dragen? Neen, dat was ook niet het rechte. En ook een beetje te verleidelijk. Ik zat wakker en tobde, en eindelijk besloot ik, morgen vroeg allereerst de duizend Mark op een bank te brengen. Ik kon er dan afnemen, zoo vaak ik geld noodig had.

Den anderen morgen, toen het ijzeren hek van de kleine depositokas werd geopend, was ik de eerste, die het lokaal van de kassen betrad. Met het trotsche gevoel van een kapitalist, die naar zijn bank ging. . . . De chef zag mij vol verwachting aan.

„Goeden dag,” zeg ik glimlachend en krijg mijn portefeuille, „ik wilde een rekening bij U openen.”

De chef knikte. „Heel goed, mijnheer. Hoeveel wilt U storten?”

Ik krijg het biljet van duizend Mark. Alstublieft, zooveel om te beginnen. Morgen zal ik meer brengen!”

Hoewel ik er niet naar kijk, voel ik den blik van den chef, die mij onderzoekend en een weinig twijfelend van ter zijde opneemt. Mijn uiterlijk zag er waarschijnlijk niet uit naar het bezit van bankbiljetten. . . .

„Ik heb namelijk in de loterij gewonnen,” voeg ik er verklarend bij.

Toen kwam een glimlach op zijn gezicht. „Ah, ik feliciteer U, mijnheer,” zegt hij vriendelijk. „Mag ik vragen, welke loterij U dat geluk gebracht heeft?”

Ik knik. „Ik heb den tweeden prijs van de Mannheimer Kunstloterij gewonnen!”

„De Mannheimer Kunstloterij?” herhaalt hij vragend.

„Ja.”

„Mag ik vragen wanneer U dezen prijs getrokken hebt?”

„Gisteravond kwam het geld.”

Hij kijkt mij aan en schudt zijn hoofd. „Gisteravond kwam het geld? Dat moet. . . . een vergissing zijn, mijnheer!”

„Een vergissing?” vroeg ik verwonderd, „waarom een vergissing?”

„Nu,” zegt hij koel, „omdat de Mannheimer Kunstloterij sedert tien jaar niet meer bestaat”. Ik grijp onwillekeurig naar het biljet van duizend Mark. „Wat zegt U daar?” stamel ik. „Niet meer bestaat? Gisteravond heb ik den aangeteekenden brief gekregen, waarin de prijs lag. De tweede prijs: een gouden tabaksdoos. Ik heb ze voor drieduizend Mark verkocht en duizend Mark voorschot gekregen! Hij haalt de schouders op. „Ik weet het toevallig heel nauwkeurig. Een oom van mij was veertien jaar lang directeur der Mannheimer Kunstloterij.” Voor tien jaar is de onderneming verdwenen? Duizend gedachten warrelen door mijn hoofd. De oude vrouw. . . . met een adres, dat er niet was, een loterij. . . . die niet bestond. . . . En weer voel ik, hoe de blik van den chef mij argwanend doordringt. Dan verman ik mij.

„Ik heb het lot thuis,” zeg ik kort. „Wel heb ik op 't oogenblik geen tijd, want ik moet naar kantoor. Maar ik zal morgen vroeg komen en U het lot laten zien. Dan zal U zien, dat U zich vergist.”

„Dat zou me zeer interesseeren,” antwoordde de beambte aan het loket met een lichte buiging.

Ik neem mijn biljet van duizend Mark, steek het in mijn zak en verlaat met wankelende schreden het vertrek.

Het had mij onmogelijk geweest, heden mijn gewone werk te doen. De menschen, de huizen, alles danste voor mijn oogen. De voorbijgangers keken mij verwonderd aan: Zonder twijfel, ik had koorts. . . . Ik ging naar 't kantoor, verontschuldigde mij met familieaangelegenheden, en mijn eerste gang was naar U.”

Een pauze ontstond. Joe Jenkins stond op, liep een paar keer op en neer en trad aan 't venster. „Zeg me eens, jonge man,” begon hij, „is het U niet bekend, dat een prijs eerst dan wordt uitbetaald, wanneer de winner het lot toont?”

„Ja, ja,” gaf de gevraagde verward toe. „Het ligt voor de hand, dat de loterij niet uitbetaalt, alvorens ze het lot in handen heeft. Maar een feit is het nu eenmaal, dat deze loterij den prijs heeft uitgekeerd, zonder het lot te bezitten.”

Joe Jenkins wierp in gedachten verzonken het gouden mondstuk van zijn sigaret in den aschbak, ging naar de schrijftafel en nam uit de Navycutdoos wat tabak. Hij haalde uit zijn zak een korte pijp en stopte deze.

„Waar is het lot?” vroeg hij.

„Ik heb het thuis in mijn latabel.”

„Waar hebt U het couvert van den aangeteekenden brief van de post?”

„Eveneens in mijn latabel. Het lot ligt erin.” — „Een oogenblik.”

Joe Jenkins bladerde in het telefoonboek, nam den hoorn van de telefoon af en noemde een nummer.

„Ik wou den directeur spreken.”

Een korte pauze.

„Goeden dag, mijnheer. Ik wou U iets vragen: bestaat er een Mannheimer kunstloterij?” Een korte pauze. De detective benutte ze, om zijn pijp omslachtig aan te steken.

„Dank U,” zei Joe Jenkins ten slotte en legde den hoorn weer op den vork neer.

„Dus, mijnheer Dellin — er is geen Mannheimer Kunstloterij. De chef van de depositokas heeft de waarheid gesproken. Zij is vóór tien jaar opgeheven.”

De bezoeker stond langzaam op. „Maar, Mr. Jenkins. . . . wie zou dat alles teweeggebracht hebben. . . . wie heeft belang erbij, mij drieduizend Mark te schenken?”

De detective richtte zijn grijze oogen nadenkend op den jongen man en haalde de schouders op.

„U zegt dus, dat het couvert van den aangeteekenden brief in uw latabel ligt?”

„Jawel.”

„En het lot is erin?”

„Ja, Mr. Jenkins.”

(Wordt vervolgd).

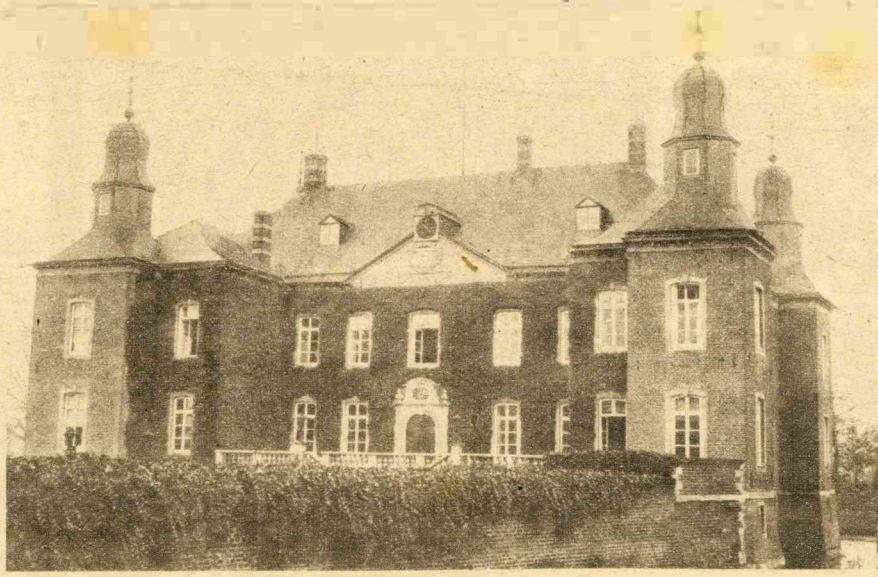
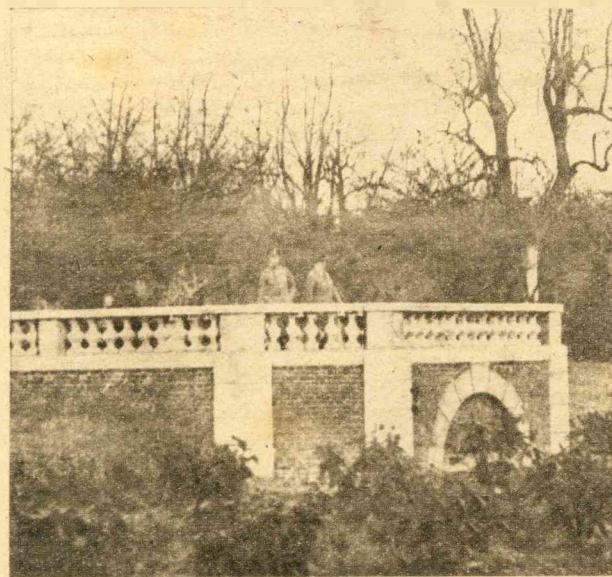
DE TERUGTOCHT DER DUITSCHERS UIT BELGIË.

Links: 'De Duitschers verlaten Luik. Uit de huizen ziet men de vlaggen der Geallieerden wapperen. Rechts: Te Vroenshoven nabij Maastricht arriveerden aan de grens groote drommen Engelsche en Russische krijgsgevangenen, die door de Duitschers in België zijn vrijgelaten. Hun werd aldaar door onze grenswacht aangezegd, dat zij niet mochten passeeren, doch moesten wachten tot de Belgen deze week hier ter plaatse zullen zijn aangekomen. Wij geven hier een foto van een groep Russen, die toch met geweld wilde passeeren.

DE DOORTOCHT DER DUITSCHERS DOOR ONS LAND.

Van de groote troepen Duitschers, die langs onze Zuidgrens naar Duitschland trekken, zonderen zich vaak groepen af, die, na de wapens te hebben ingeleverd aan onze militairen, door het zuiden van Limburg mogen trekken. Op de linker foto ziet men de nederlandsche militaire autoriteit op de Maasbrug te Maaseyck met de Duitschers over hun doortocht onderhandelen. De rechter foto geeft een Duitsch officier, die aan een Hollandsch officier zijn wapens inlevert.

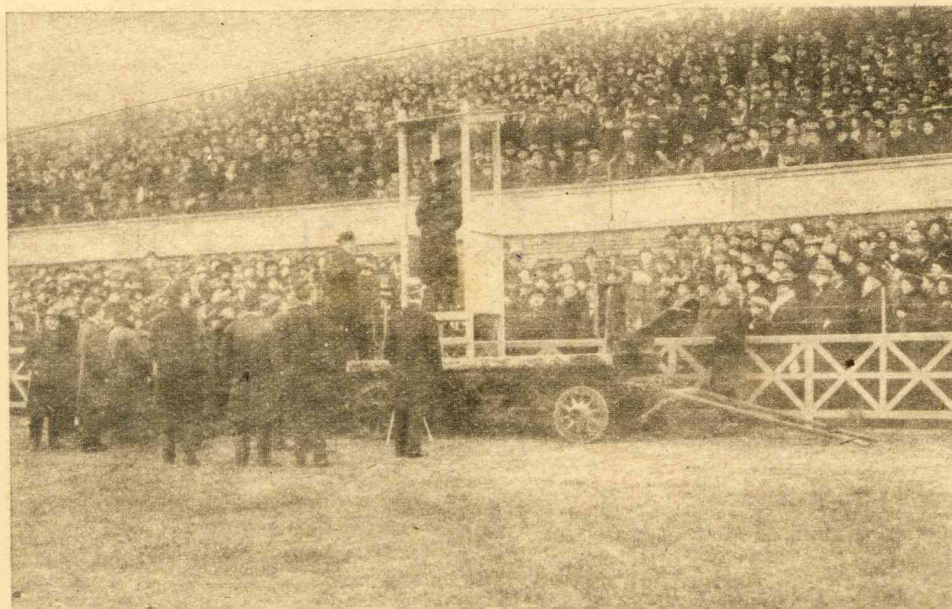

W. H. BOGAARDT. †

Op 55-jarigen leeftijd overleed te Breda de heer W. H. Bogaardt, lid der Tweede Kamer.

DE EX-KROONPRINS VAN DUITSCHLAND IN ONS LAND.

Op onze linker foto ziet men den kroonprins met zijn gastheer tijdens een wandeling. Rechts: het kasteel te Swalmen, waar de kroonprins vertoeft.

DE MEETING VAN ROOMSCH-KATHOLIEKEN TE AMSTERDAM.

Te Amsterdam had Zondag 1.1. in het stadion een groote meeting plaats, waar het Roomsche-Katholieke volk uit de hoofdstad door verscheidene sprekers tot actie tegen ordeverstoringen werd aangemaand. Men ziet welk een groote menigte op deze bijeenkomst was aangestroomd.

DE BEGRAFENIS DER SLACHTOFFERS UIT DE HOOFDSTAD.

Zondag 1.1. had de begrafenis plaats van de drie slachtoffers Stimholm, Lang en Van Putten, die bij de ongelukken voor de cavalerie-kazerne te Amsterdam zijn doodgeschoten. Onze foto geeft den begrafenisstoet.